

KINNITATUD

Kareda Vallavolikogu

25.08.2005 määrusega nr 13

MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus

KAREDA VALLA JÄÄTMEKAVA

2005 – 2009. a

Projektijuht: Jargo Jürgens

SISUKORD

SISSEJUHATUS	4
1. KAREDA VALLA ÜLDISELOOMUSTUS.....	6
1.1 Kareda valla üldülevaade	6
1.2 Kareda valla rahvastik ja elamumajandus	6
1.3 Kareda valla haridus, kultuur ja tervishoid.....	7
1.4 Kareda valla ettevõtlus	8
1.5 Kareda valla tehniline infrastruktuur.....	9
1.6 Kareda valla tömbekeskused	9
2. KOHALIKU OMAVALITSUSE JÄÄTMEKAVA.....	10
3. KAREDA VALLA JÄÄTMEHOOLDUSE ISELOOMUSTUS.....	11
3.1 Kareda valla jäätmete kogumine.....	11
3.2 Kareda vallas hinnanguliselt tekkivad jäätmed.....	12
3.3 Kareda vallas jäätmehooldusega liitunud jäätmetekitajad	16
3.4 Kareda valla jäätmete taaskasutamine.....	17
3.5 Kareda vallas tekkivate jäätmete kõrvaldamine.....	17
3.6 Kareda valla jäätmevood	18
3.7 Kareda valla jäätmehoolduseeskiri	19
3.8 Kareda valla jäätmehoolduse peamised probleemid.....	19
4. JÄÄTMEHOOLDUSEGA KAASNEVA KESKKONNAMÕJU HINNANG	19
5. JÄÄTMEHOOLDUSE PLANEERIMINE JA EESMÄRGID	20
5.1 Eesti Keskkonnastrateegia ja tegevuskava.....	20
5.2 Jäätmeseadus.....	21
5.3 Pakendiseadus	22
5.4 Riiklik Jäätmekava.....	22
5.5 Maakondlik jäätmekava.....	22
5.6 Kareda valla ja KEJHK jäätmehooldusalased eesmärgid	23
6. KAREDA VALLA JÄÄTMEHOOLDUSE KORRALDUS.....	25

6.1 Korraldatud olmejäätmevedu	26
6.2 Taaskasutatavate jäätmete käitlus	36
6.2.1 Pakendi- ja pakendijäätmed.....	38
6.2.2 Orgaanilised jäätmed.....	44
6.2.3 Ohtlikud jäätmed.....	45
6.2.4 Ehitus- ja lammutusjäätmed.....	46
6.2.5 Puidujäätmed.....	47
6.2.6 Probleemtooted.....	47
6.3 Segaolmejäätmete kõrvaldamine	48
7. JÄÄTMEHOOLDUSE EESMÄRKIDE ELLUVIIMINE JA RAHASTAMINE	48
7.1 Kareda valla seadusandlus	48
7.2 Kareda valla ülesanded	49
7.3 MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskuse ülesanded	49
7.4 Jäätmetekitaja ülesanded	50
7.5 Jäätmehoolduse arendamise rahastamine	51
7.6 Jäätmevaldajate register	52
8. TEGEVUSKAVA EESMÄRKIDE REALISEERIMISEKS	55
LISAD	57
Lisa 1. Omavalitsuse täpsustatud ülesanded jäätmehoolduse korraldamisel	57
Lisa 2. KEJHK piirkonna 1 jäätmeveo piirkond	61

Sissejuhatus

Käesoleva jäätmekava koostamisel on lähtunud *Jäätmeseaduse* (RT I 2004, 9, 52) §42, mille kohaselt on kohaliku omavalitsusüksuse jäätmekava, maakonna jäätmekavast juhindudes, koostatud kohaliku omavalitsusüksuse arengukava jäätmehoolduse arendamist põhjalikumalt puudutav osa. Sama seaduse § 42 kohaselt võib jäätmekava koostada ühiselt mitme kohaliku omavalitsusüksuse kohta.

Kareda vald on asutanud, koostöös teiste omavalitsustega Järvamaalt, Harjumaalt, Raplamaalt, Jõgevamaalt, Viljandimaalt ning Pärnumaalt MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskuse (edaspidi KEJHK). KEJHK on loodud omavalitsuste jäätmehooldusalase koostöö edendamiseks, *Jäätmeseadusega* omavalitsustele pandud ülesannete täitmiseks ning ühiselt piirkonna jäätmehoolduse arendamiseks.

Lähtudes eeltoodust on Kareda valla jäätmekava koostamisel arvestatud kogu KEJHK teeninduspiirkonna jäätmehooldusalaste arendamisvajaduste ja –võimalustega. Kareda valla jäätmekava on üks osa KEJHK piirkonna üldisest jäätmekavast.

Kareda valla jäätmekava koostamise eesmärgiks on analüüsida piirkonna jäätmehoolduse olukorda, määratleda seadusandlusest tulenevad kohustused ja eesmärgid ning välja töötada Kareda valla ja KEJHK üldised jäätmehooldusalased eesmärgid ja tegevuskava. Käesoleva jäätmekava koostamisel on aluseks võetud Riiklik Jäätmekava ja Järvamaa Jäätmekava ning koostatud jäätmekava on üheks osaks KEJHK üldisest jäätmekavast.

Kareda valla jäätmehooldusalasteks eesmärkideks on korraldatud olmejäätmeveoga haaratud jäätmetekitajate arvu suurendamine, taaskasutatavate jäätmete liigitikogumine ja sorteerimine jäätmete tekkekohal, sh pakendijäätmete kogumissüsteemi väljaehitamine, ning piirkonna jäätmetekitajate jäätmehooldusalase keskkonnateadlikkuse tõstmine, läbi põhjaliku teavitus- ja koolitustöö.

Olulisemaks muudatuseks Kareda valla jäätmehoolduses on korraldatud olmejäätmeveo ümberkorraldamine ning hajaasustusega piirkondade liitmine jäätmekogumissüsteemiga. Korraldatud olmejäätmeveo eesmärgiks on garanteerida kõikidele jäätmevaldajatele kvaliteetne, ühtsetel põhimõtetel välja töötatud ja võrdse hinnaga jäätmete kogumise teenus. Kareda vallas korraldatakse korraldatud olmejäätmeveo raames segaolmejäätmete kogumist ja vedu.

Lisaks segaolmejäätmete käitlemisele arendatakse jäätmete (pakendijäätmete, ohtlike jäätmete, suuregabriidiliste jäätmete) liigitikogumist ja sorteerimist nende tekkekohal. Selleks paigaldatakse pakendi müügipunktide ja suuremate elamugruppide juurde pakendikogumiskonteinerid.

Käesoleva jäätmekava on koostanud MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus, vastavalt KEJHK liikmetest omavalitsuste esindajate poolt heaks kiidetud lähteülesandele ja Kareda Vallavalitsuse poolt esitatud andmetele.

Jäätmekava koostamisel osalesid:

- Jargo Jürgens, KEJHK projektijuht;
- Karl Siiroja, Kareda valla abivallavanem

Jäätmekava ulatus ja üldnõuded sisu osas on toodud *Jäätmeseaduse* § 39 ja lisaks nõuded kohaliku omavalitsuse jäätmekavale § 42. Käesolev jäätmekava käsitleb järgmisi teemasid:

1. Olemasoleva jäätmehoolduse olukorra analüüs
2. Jäätmehoolduse õiguslik regulatsioon
3. Jäätmehoolduse eesmärgid ja eesmärkide realiseerimise vahendid ja meetmed
4. Hinnang jäätmekäitluse mõju kohta keskkonnaseisundile ja loodusvarade kasutamise mahu hinnang
5. Jäätmehoolduse korraldus ja rahastamine
6. Jäätmehoolduse tegevuskava eesmärkide realiseerimiseks

Käesolevas jäätmekavas ei ole käsitletud jäätmeliike, mis ei kuulu *Jäätmeseaduse* § 1 järgi jäätmeseaduse reguleerimisalasse:

1. välisõhku heidetavad saasteained ja heitmed;
2. reovesi ja koos reoveega käitlemisele kuuluvad või keskkonda heidetavad jäätmed, välja arvatud reovee käitlemisel tekkivad jäätmed (reoveesete);
3. radioaktiivsed jäätmed;
4. lõhkematerjalijääkidest koosnevad ja lõhkematerjale sisaldavad jäätmed;
5. loomsete jäätmete, sealhulgas loomakorjuste käitlemine;
6. mullaviljakuse parandamiseks või mujal põllumajanduses taaskasutatud sõnnik ning muud mullaviljakuse suurendamiseks taaskasutatud põllu- ja või metsamajanduses tekkivad loodusomased biolagunevad tavajäätmed;
7. maavarade ja maa-ainese uuringute, kaevandamise ning karjäärade tootmisjäägid niivõrd, kuivõrd need on reguleeritud teiste seadustega.

Käesoleva jäätmekava ajakohastatakse *Jäätmeseaduses* sätestatud tähtaegadel.

Jäätmekava eelnõu kooskõlastatakse, avalikustatakse ning võetakse vastu Kareda Vallavolikogu poolt *Jäätmeseaduse* §-des 55 – 59 sätestatud korras.

1. KAREDA VALLA ÜLDISELOOMUSTUS

1.1 Kareda valla üldülevaade

Kareda vald asub Järva maakonna keskosas. Valla pindala on 91 km², territooriumi suuruse poolest on Kareda vald üks väiksemaid Järvamaa valdasid. Valla halduskeskuseks on Peetri alevik, kus asuvad vallamaja, kool jt valla halduskeskusele iseloomulikud asutused. Kareda vald piirneb Roosna-Alliku, Järva-Jaani, Koeru, Koigi ja Paide vallaga. Suurematest riiklikest teedest läbib valda Anna-Peetri-Huuksi maantee ning Mäeküla-Koeru maantee.

1.2 Kareda valla rahvastik ja elamumajandus

Kareda vallas elas 01.01.2003.a seisuga 885 elanikku, neist tööealisi elanikke 595 ja kuni 20-aastaseid noori 230. Elanike arvu poolest on Kareda vald Järvamaa väikseim omavalitsusüksus. Elanikest 423 on mehed (48%) ja 462 naised (52%). Valla asustustihedus on 9,7 in/km², Järvamaa keskmine asustustihedus on 16,4 in/km² ja Eesti keskmine 33,3 in/km². Kareda valla keskuseks on Peetri alevik, kus elab 38% elanikkonnast.

Tabel 1. Kareda valla rahvastiku jaotus asulate kaupa

Asula	Elanike arv	Asula	Elanike arv	Asula	Elanike arv
KAREDA VALD					
Ammuta küla	41	Köisi küla	53	Vodja küla	38
Ataste küla	40	Küti küla	13	Õle küla	13
Esna küla	88	Müüsleri küla	125	Ámbra küla	22
Kareda küla	64	Peetri alevik	295	Õötla küla	93
KOKKU:					885

Tabel 2. Kareda valla leibkondade iseloomustus¹.

1 liikmega	2 liikmega	3 liikmega	4 liikmega	5 liikmega	6 liikmega	7 liikmega	Keskmine
KAREDA VALD							
157	93	44	47	33	6	2	2,5 liiget

Elamumajandus

Kareda valla elamufondist moodustab suurem osa enne 1945. aastat ehitatud talumajad. 1960-ndatest aastatest alates, kui hakati välja ehitama kolhooside keskuseid ehitati Kareda valda 50 uut elamut, millest enamuse moodustasid 2-3 kordsed kortermajad Peetri alevikus, Müüsleri külas, Ammuta külas ja Õötla külas. Kokku on Kareda vallas 371 tavaeluruumidega hoonet. Munitsipaalteenuste osutamise tegeleb AS Koeru Kommunaal. Korteriühistuid on moodustatud 01.09.2004.a seisuga ainult kaks Peetri alevikus. Lähimal ajal on ette näha kõikides kortermajades ühistute moodustamist või valitseja valimist/määramist.

¹ 2000. aasta rahvastiku loenduse andmed. Statistikaamet.

Tabel 3. Kareda valla tavaelamuruumid²

Tavaeluruumid			Tavaeluruumid	Asustatud	Asustamata
Korterid	Eramud	Muu elamud			
KAREDA VALD					
190	372	14	576	542	34

Tabel 4. Kareda valla asustatud elamud asulate lõikes³.

Asula / küla	Elamud	Elanikud	Korterelamud		Ühepereelamud	
			Arv	Elanikud	Arv	Elanikud
KAREDA VALD						
Ammuta küla	33	41	1	8	32	33
Ataste küla	11	37			11	37
Esna küla	47	91	4	15	43	76
Kareda küla	42	64			42	64
Köisi küla	31	53			31	53
Küti küla	10	13			10	13
Müüsleri küla	60	125	2	40	58	85
Peetri alevik	36	295	10	238	26	57
Vodja küla	21	37			21	37
Õle küla	11	11			11	11
Ämbra küla	13	24			13	24
Öötla küla	56	94	2	12	54	82
KOKKU:	371	885	19	313	352	572

1.3 Kareda valla haridus, kultuur ja tervishoid

Haridusasutustest on vallas:

- **Peetri Põhikool** – asukoht Peetri alevik
- **Peetri Lasteaed** – asukoht Peetri alevik, 2003. a seisuga 18 last.

Huvialaringides käiakse peamiselt Peetri Põhikoolis. Paide huvikooli kunsti- ja muusikaringides ning Paide Laste Muusikakoolis käib ca 10 õpilast. Valla külaseltsielu on koondunud peamiselt Esna, Müüsleri ja Öötla küladesse. Öötla mõisast on kujunenud Viru Küla Seltsi eestvedamisel Vodja ja Öötla piirkonna kultuurikeskus. Kareda Valla Raamatukogu on praegu ainus paikkonnas tegutsev raamatukogu. Raamatukogu asub valla keskses Peetri alevikus klubi- ja spordihoones. 1997. a avati raamatukogus Järvamaa esimene avalik Internetipunkt.

² 2000. aasta rahvastiku loenduse andmed. Statistikaamet.

Alates 1997. a tegutseb Kareda vallas Peetri alevikus perearst, kes täidab ühtlasi ka vallaarsti kohustusi. Erialaarstide vastuvõtul toimub Paide linnas, mis asub 25 km kaugusel Peetri alevikust.

1.4 Kareda valla ettevõtlus

Tööealiste inimeste arv Kareda vallas on viimastel aastatel vähenenud. Töökohti Kareda vallas on ca 190. Valla suurimad tööandjad on AS Peetri Põld ja Piim ning Kareda Vallavalitsus koos oma allasutustega (49 töötajat). Suur osa töötajatest käib tööl Tallinnas (43%), Kareda vallas 32%, Paides 15% ja naabervaldades ning teistes linnades võrdselt 5%. Probleemiks on jätkuv aktiivsema tööjõu äravool.

Äriregistrisse kantud äriühingud, asukohaga Kareda vald, majandusharude lõikes põhitegevuse järgi (seisuga 01.01.2003).

- Põllumajandus 1 tk
- Metsamajandus 1 tk
- Töötlev tööstus 1 tk (Metallitööstus)
- Kaubandus 2 tk
- Toitlustus 1 tk

Puidutööstus

- **OÜ Meevald** – tegeleb palkmajade ehitamisega, asukoht Peetri alevik.

Kaubandus

- **Järva Tarbijate Ühistu** – kauplus Peetri alevikus
- **OÜ Realstrong** – baar Peetri alevikus

Postiteenused

- **AS Eesti Post** – asukoht Peetri alevik
- **AS Eesti Post** – asukoht Esna küla

Põllumajandus

- **AS Peetri Põld ja Piim** – põllumajandustootmine, töötajaid ca 100.

Metallitööstus

- **Parmast Metall OÜ** – asukoht Öötla küla

Olmeteenindus

- Vallas on olemas FIE-na tegutsev juuksur

---

³ Kareda Vallavalitsuse andmed

1.5 Kareda valla tehniline infrastruktuur

Kanaliseerimine ja reoveepuhastid

Peetri aleviku ühisveevärgi trassid on halvas seisukorras, seadmed on vananenud, biopuhasti vajab rekonstrueerimist. Müüsleri ja Öötle külades puhastusseadmed puuduvad. Vaja on rajada kogumiskaevud ja organiseerida heitvee äravedu biopuhastisse.

Energeetika

Soojavarustuses on praegu kasutusel 670 m soojatrassi, millest ca ½ on uuendatud. Kütteinena kasutatakse põlevkiviõli. Munitsipaalobjektidest normaalse soojavarustusega on kool ja lasteaed. Soojamajanduse arengukavas nähakse ette hakkepuidu kütteil katla soetamine, põlevkiviõliga köetav katel jääks sel juhul tugikatlakaks suurte külmade puhul.

Tabel 5. Küttekoldega kortermajade arv asulate kaupa

Küla	Küttekoldega kortermajade arv
Esna küla	4
Müüsleri küla	2
Öötle küla	2
Ammuta küla	1
Peetri alevik	2

Teedevõrk

Valla teedevõrgu kogupikkus on 113 km, millest 52 km on riigiteed ja 61 km vallateed. Riigiteedest 37 km on asfaltbetoonkattega või mustkattega ning 15 km kruuskattega. Vallateedest 52 km on kruuskattega, 7 km pinnasteid ja 2 km mustkattega teid/tänavaid.

1.6 Kareda valla tõmbekeskused

Kareda valla peamiseks vallasiseks tõmbekeskuseks on Peetri alevik, kus asub kool, vallamaja, spordikompleks, raamatukogu ja teenindusasutused. Samas mõjutavad Kareda valla tööeliste elanike ja õpilaste igapäevast liikumist naabervaldade keskused:

- Koeru alevik – mõjutab oluliselt Müüsleri piirkonda, kaugus ca 7 km;
- Järva-Jaani ja Roosna-Alliku alevikud – Ammuta, Esna ja Öötle piirkonda, kaugused 6 – 8 km;
- Paide linn – kogu Kareda valda, kaugus 25 km.

Tabel 6. Kareda valla tõmbekeskused

Tõmbekeskus	Külad	Kaugus tõmbekeskusest	Elanike arv	Majapidamised	
				Eramajad	Kortermajad
Peetri	Peetri alevik	0 km	295	26	10

tõmbekeskus				Majapidamised	
	Ammuta küla	4 km	41	32	1
	Ataste küla	1,5 km	37	11	
	Esna küla	6 km	91	43	4
	Kareda küla	3 km	64	42	
	Kõisi küla	4 km	53	31	
	Küti küla	3,5 km	13	10	
	Müüsleri küla	6 km	125	58	2
	Vodja küla	11 km	37	21	
	Õle küla	6,5 km	11	11	
	Ämbra küla	0,2 km	24	13	
	Õötla küla	8 km	94	54	2
KOKKU:	12 küla		885	352	19

2. KOHALIKU OMAVALITSUSE JÄÄTMEKAVA

Peamiseks õigusaktiks, mis reguleerib Eesti Vabariigis jäätmetega seonduvat, on *Jäätmeseadus* (RTI, 2004, 30, 208), mis jõustus 01. mail 2004 aastal. Vajaduse uue *Jäätmeseaduse* järele tingis Eesti jäätmehoolduses viimastel aastatel toimunud suhteliselt kiire areng ning vajadus viia seadus kooskõlla toimunud ja toimuvate muudatustega Euroopa Liidu jäätmealases seadusandluses.

Jäätmeseaduse § 42 kohaselt peab kohaliku omavalitsusüksuse jäätmekava sisaldama järgmist:

- 1) jäätmehoolduse olemasoleva olukorra kirjeldust;
- 2) jäätmekäitluseks vajaliku loodusvaru mahu hinnangut;
- 3) jäätmekava rakendamise mõju keskkonnale;
- 4) kavandatavaid eesmärke;
- 5) eesmärkide realiseerimise vahendeid ja meetmeid ning tegevuskava.

Kohaliku omavalitsuse jäätmekava koostamisel tuleb juhendada riiklikust ja maakondlikust jäätmekavast, täpsustades järgmised jäätmehooldusega seotud valdkonnad:

- 1) kohaliku omavalitsuse organi korraldatava jäätmeveo arendamist tema haldusterritooriumil, sealhulgas korraldatud jäätmeveo piirkonna või piirkondade määramist;
- 2) jäätmete liigiti kogumise ja sorteerimise arendamist koos tähtaegadega konkreetsete jäätmeliikide kaupa;
- 3) jäätmehoolduse rahastamist.

Jäätmeseaduse §42 kohaselt võib kohalik omavalitsus koostada oma jäätmekava koostöös teiste omavalitsusüksustega mitme peale. Selline jäätmehoolduse planeerimine nõuab tihedat koostööd teiste omavalitsusüksustega. Kohalikul tasandil jäätmehoolduse planeerimisel on tähtis määratleda täpselt kohalikule omavalitsusele erinevate jäätmehooldusalaste õigusaktidega antud õigused ning

pandud kohustused. Omavalitsuste vahelise koostöö aluseks on ühised eesmärgid ja tegevuskava ning identsed kohalikul tasandil jäätmehooldust reguleerivad õigusaktid.

Kareda valla jäätmekava on koostatud koostöös teiste MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduse liikmetest omavalitsustega. 24. märtsil 2004. aastal AS Väätsa Prügila ruumides toimunud koosolekul otsustasid MTÜ KEJHK liikmetest omavalitsuste esindajad koostada kõikidele liikmetele ühiselt jäätmekavad, kus on püstitatud ühesugused jäätmehooldusalased eesmärgid ning eesmärkide realiseerimise meetmed, arendamiseks ühiselt Kesk-Eesti piirkonna jäätmehooldus vastavaks *Jäätmeseaduses* toodud tingimustele ning saavutamaks riiklikke jäätmehooldusalaseid eesmäärke.

Vastavalt omavalitsuste otsusele on iga KEJHK liikmest omavalitsuse jäätmekava iseseisev jäätmehoolduse arengut planeeriv dokument, mis üheskoos kokku moodustavad KEJHK teeninduspiirkonna jäätmekava.

3. KAREDA VALLA JÄÄTMEHOOLDUSE ISELOOMUSTUS

Käesoleva jäätmekava koostamisel on Kareda vallast kogutud ja käideldud jäätmeliikide ja koguste hindamise aluseks võetud jäätmekäitlusettevõtete poolt esitatud 2003. aasta andmed, Järvamaa jäätmekava, erinevad Eestis teostatud jäätmekäitluselased uuringute ja Kareda Vallavalitsuse esitatud andmed. Hindamiseks objektiivselt valla jäätmehoolduse hetkeolukorda, on käsitletud eraldi kodumajapidamistest, ettevõtetest ning asutustest jäätmekäitlusettevõtete poolt kogutud jäätmeliike ja koguseid.

3.1 Kareda valla jäätmete kogumine

Kareda Vallavalitsuse andmetel tegelevad Kareda vallas jäätmekäitlusega teenustööna AS Ragn-Sells (jäätmeluba nr JARM-007), OÜ Resk (jäätmeluba nr JARM-007/2001) , AS Väätsa Prügila (jäätmeluba nr JARM-008/2002).

Korraldatud olmejäätmevedu on korraldatud Peetri alevikus, Müüsleri, Kareda ja Esna külades, ehk siis piirkondades, mis on määratletavad tiheasustusega aladena. Hajaasustusega piirkondade jäätmetekitajate liitumise kohustamise kohta ei ole Kareda Vallavalitsus täpsemat korraldust vastu võtnud.

2003.a koguti Kareda valla majapidamistest kokku 17,280 tonni segaolmejäätmeid. Arvestades Kareda valla elanike arvu, koguti 2003. aastal ühe inimese kohta 19,52 kg segaolmejäätmeid.

Tabel 7. Jäätmekäitlejate poolt kodumajapidamistest 2003.a. kogutud jäätmekogused, t/a

Jäätmekäitleja	Jäätmeluba	Kogutud jäätmeliigid ja kogused		
		Jäätmeliik	Jäätmekood	Kogus
KAREDA VALD				

		Kogutud jäätmeliigid ja kogused		
OÜ Resk	JARM-006/2001	Segaolmejäätmed	20 03 01	14,000
AS Väätsa Prügila ⁴	JARM-008/2002	Segaolmejäätmed	20 03 01	3,680
		Patareid ja akud	20 01 33*	1,464
		Luminestsentslambid	20 01 21*	0,002
		Vanaõlid	13 02 08*	0,002
		Saastunud pakendid	15 01 10*	0,021
		Värvijäätmed	20 01 27*	0,383
		Pestitsiidid	20 01 19*	0,021
		Sortimata ravimikogumid	20 01 98*	0,023
		Õlifiltrid	16 01 07*	0,002
		Suurjäätmed	20 03 07	4,120
		Vanarehvid	16 01 03	0,240
			KOKKU:	23,958

Pakendijäätmed, jm liigitikogutud tavajäätmed

Pakendijäätmete kogumiseks on Kareda Vallavalitsus koostöös AS Väätsa Prügilaga 2004.a paigutanud Peetri aleviku 2 ja Müüsleri külla 1 segapakendi ning paber- ja papppakendi kogumiskonteinerid. Kogumiskonteinereid tühjendab OÜ Resk. Segapakendina kogutakse segamini klaas-, kartong-, plekk- ja plastpakendi jäätmeid, mis sorteeritakse AS Väätsa Prügilas spetsiaalsel sorteerimisliinil materjaliliikide järgi ning suunatakse taaskasutusse.

Ohtlikud ja suuregabariidilised jäätmed

Kodumajapidamistes tekkinud ohtlike ja suuregabariidiliste jäätmete kogumiseks korraldab Kareda Vallavalitsus koostöös AS Väätsa Prügilaga iga aasta kogumisringe.

2003.a koguti ohtlike jäätmete kogumisringi käigus 6,278 tonni jäätmeid, mis teeb ühe elaniku kohta ca 0,2 kg ohtlike jäätmeid aastas:

- Pestitsiidid – 0,051 t*
- Patareid ja akud – 0,156 t*
- Vanaõlid – 0,006 t*
- Värvijäätmed – 0,015 t*
- Õlifiltrid – 0,003 t*
- Saastunud pakendid – 0,001 t*
- Sortimata ravimikogumid – 0,023 t*
- Luminestsentslambid – 0,002 t*
- Vanarehvid – 0,240 t*
- Suurjäätmed – 4,120 t*

3.2 Kareda vallas hinnanguliselt tekkivad jäätmed

AS Maves poolt koostatud ning Riigikogu 4. detsembri 2002. a otsusega heaks kiidetud Üleriigilise Jäätmekava kohaselt tekkis 2000.a Eestis ühe elaniku kohta keskmiselt 378 kg olmejäätmeid aastas,

⁴ AS Väätsa Prügila on kajastatud tabelis jäätmevedajana

mis teeb ca 1 kg segaolmejäätmeid inimese kohta päevas. Hinnanguliselt tekkivate jäätmekoguste hindamise aluseks on võetud erinevates jäätmehooldusealastes uuringutes toodud aastas ühe elaniku kohta tekkiv jäätmekogus. Tekkivate jäätmete kogus sõltub suuresti elanike tarbimisharjumistest ning kaubandus ja teiste teenindusettevõtete lähedusest või paremast ühendusest suuremate tömbekeskustega.

Sellest tulenevalt on arvestatud ühe inimese kohta segaolmejäätmete tekkeks:

- tiheasustusega piirkonna elanikud 225 kg/a
- hajaasustusega piirkonna elanikud 175 kg/a

Kareda vallas on määratletavad tiheasustusega aladena Peetri alevik ja Kareda, Müüsleri ning Esna külad. Arvestades, et peamised teenindusasutused asuvad Peetri alevikus ning kus valdav osa elanikest elab kortermajades, on võetud arvestuslikuks jäätmetekkeks Peetri alevikus 225 kg teistes külades 175 kg ühe inimese kohta aastas.

Tabel 8. Kareda valla majapidamistes hinnanguliselt tekkivate segaolmejäätmete kogus, t/a.

Asula	Elanike arv	Tekkiv jäätmekogus	KOKKU, t/a
KAREDA VALD			
TIHEASUSTUSEGA PIIRKOND			
Peetri alevik	295	225 kg/a	66,375
Kareda küla	64	175 kg/a	11,200
Esna küla	91	175 kg/a	15,925
Müüsleri küla	125	175 kg/a	21,875
HAJAASUSTUSEGA PIIRKOND			
Ammuta küla	41	175 kg/a	7,175
Ataste küla	37	175 kg/a	6,475
Kõisi küla	53	175 kg/a	9,275
Küti küla	13	175 kg/a	2,275
Vodja küla	37	175 kg/a	6,475
Õle küla	11	175 kg/a	1,925
Ämbra küla	24	175 kg/a	4,200
Õõtla küla	94	175 kg/a	16,450
KOKKU:	885		169,625

Segaolmejäätmete liigiline koostis

Segaolmejäätmed on oma olemuselt heterogeensed ja nende koostis on muutuv. Jäätmete koostis muutub suuresti sõltuvalt inimeste tarbimisharjumistest, kaubandusettevõtete kaugusest, inimeste võimalusest jäätmeid ise käidelda. Isekäitlemise osakaal on oluliselt suurem maapiirkondades, kus orgaanilised toidujäätmed komposteeritakse või osaliselt kasutatakse loomatoiduks ning paberi ja papijäätmed põletatakse.

Käesolevas jäätmekavas on segaolmejäätmete liigilise koostise aluseks võetud Riiklikus jäätmekavas toodud protsentuaalne koostis. 2000. aastal Tallinnas, Pärnus, Raplas, Aravetel, Kuusalus ja Loo asulas läbiviidud uuringu kohaselt moodustasid orgaanilised jäätmed keskmiselt 42,1%, paber, papp, kartong 25,3%, klaas 2,7%, metall 3,8%, plast 11,6%, puit 3,3%, püsijäätmed 6,7%, komposiitmaterjalid (k.a kartongil põhinevad joogipakendid) 3,4%, tekstiil 0,9% ja ohtlikud jäätmed 0,2% kogutud segaolmejäätmetest.

Tabel 9. Kareda valla majapidamistes hinnanguliselt tekkivate segaolmejäätmete koostis.

Jäätmeliik	Massi protsent	Jäätmekogus, t/a
Orgaanilised jäätmed	42,1	71,412
Paber, papp, kartong	25,3	42,915
Klaas	2,7	4,580
Metall	3,8	6,446
Plast	11,6	19,677
Puit	3,3	5,598
Püsijäätmed	6,7	11,365
Komposiitmaterjalid	3,4	5,767
Tekstiil	0,9	1,527
Ohtlikud jäätmed	0,2	0,339
KOKKU:	100	169,625

Olmejäätmete hulgas olevad pakendijäätmete kogused

Lähtudes asjaolust, et pakendite ja pakendijäätmete käitlemisele on seoses Eesti liitumisel EL-liiduga senisest rohkem tähelepanu pööratud ning *Pakendiseadusega* on täpsemalt reguleeritud antud jäätmehoolduse valdkonda, on Kareda vallas täpsemalt selgitatud pakendite klassifikatsioone ning analüüsitud tekkivaid pakendi ja pakendijäätmete koguseid.

Pakendid on kõik tooted, sõltumata valmistamise materjalist või selle omadustest, mida kasutatakse kaupade hoidmiseks, kaitsmiseks, käsitlemiseks, kättetoimetamiseks ja esitlemiseks, toormest kuni valmiskaubani, tootjast kuni kasutajani või tarbijani. Pakendiks loetakse ka sel eesmärgil kasutatavaid mittetagastatavaid esemeid⁵. Pakendid muutuvad pakendijäätmeteks, kui nende valdaja on need ära visanud, kavatses seda teha või on kohustatud seda tegema, ehk siis, kui tarbija on visanud pakendi prügikasti või kogumiskonteinerisse.

Pakendid liigitatakse lähtuvalt nende koostismaterjalidest järgmiselt:

- **Paber ja papppakend** – moodustavad koos komposiitpakendiga (kihilisest kartongist või sellele lisaks kile, plast või foolium) ca 40% kasutatavast pakendimaterjalist⁶. Komposiitpakend asendab toiduainetööstuses oluliselt plastpakendit joogipakendina. Peamiselt kasutatakse komposiitpakendeid mittegaasiliste karastusjookide, mahlade ja piimatoodete pakendamiseks.
- **Klaaspakend** – kasutatakse peamiselt toiduainetööstuses (alkohoolsete- ja karastusjookide pakendamiseks), vähemal määral farmaatsia-, keemia- jt tööstusharude toodete pakendamisel.

⁵ „Pakendi ja pakendijäätmete kogumis- ja taaskasutamissüsteemi rakendamine Eestis“. Säästva Eesti Instituut 2003.

⁶ Pakendikoguste ja -liikide uuring Statistikaameti andmete põhjal. SEI-Tallinn, 2002.

- **Plastpakend** – hinnanguliselt 70% plastpakendist on müügi pakend. Kasutatakse peamiselt karastusjookide, lahjade ja kangete alkohoolsete jookide pakendamiseks. Osaliselt ka rühm- ja veopakendid (taara- ja muud kastid ning kanistrid, tünnid). Enamus kasutatavast plastpakendist on ühekorrapakendid, mis muutuvad jäätmeteks kodumajapidamises. Suurema osa kasutatavast plastpakendist moodustavad polüetüleen- (PE) ja polüetüleentereftaats pakend (PET). Hinnanguliselt moodustab ca 20% müügi pakendist plastpakend. Lähiaastatel prognoositakse plastpakendi (sh. joogipakendi) kasutamise kümnekordset kasvu.
- **Metallpakend** – peamiselt teras- ja alumiiniumpakendid. Kasutatakse peamiselt toiduainetööstuse toodangu pakendamiseks (karastus- ja vähealkohoolsed joogid ning pikema säilivusajaga erinevad konservid). Teiseks suuremaks kasutusvaldkonnaks on keemiatööstuse toodangu pakendamine (värvid, lakid, liimid jne). Keemiatööstuses kasutatavast pakendist moodustavad pärast nende kasutamisest kõrvaldamist suurema osa ohtlikud jäätmed, mis tuleks koguda ja käidelda väljaspool üldist pakendi ja pakendijäätmete taaskasutussüsteemi.
- **Puitpakend** – on peamiselt seotud tootmises kasutatavate veopakenditega: EUR-alused, puitkastid jne. Teeninduses (kauplused) kasutatavad veopakendid tagastatakse kaupa transportivale ettevõttele reeglina uue kauba toomisel. Samuti kasutatakse puitluseid uuesti kaubanduses või tootmises.

Hindamiseks Kareda vallas tekkivate pakendite ja pakendijäätmete liike ja koguseid, on kasutatud SEI-Tallinn poolt teostatud uuringute ja Riikliku Jäätmekava ühe osana koostatud „Pakendi- ja pakendijäätmealane tegevuskava“ toodud tulemusi.

Tekkinud olmejäätmete liigist moodustavad vastavad pakendid ja pakendijäätmed järgmise protsentuaalse osa:

- *Paberist ja papist ca 50% paber ja papppakend*
- *Klaasijäätmetest ca 100% klaaspakend*
- *Metallijäätmetest ca 80% metallpakend*
- *Plastijäätmetest ca 80% plastpakend*
- *Komposiitmaterjal ca 100% pakendijäätmed*

Uuringute kohaselt moodustavad pakendijäätmed kaaluliselt 25-30%, mahuliselt ca 60% segaolmejäätmetest. Ühe inimese kohta tekib aastas ca 85 kg pakendijäätmeid, kogu sisetarbimises kasutatakse pakendeid ligi 190 kg ühe inimese kohta (sealhulgas veopakendid ning rühmpakendid, mis eemaldatakse enne tarbijat). Joogipakendid moodustavad kogu pakendimassist ca 15%.

Pakendijäätmete kogumassist moodustavad erinevast materjalist pakendid:

- *Puitpakend – 10%*
- *Metallpakend – 8%*
- *Plastpakend – 17%*
- *Klaaspakend – 20%*
- *Paber ja papppakend – 43%*
- *Muu pakend – 2%*

Pakendijäätmete tekkivad kogused

Täpsemate andmete saamiseks, on koguste arvutamisel kasutatud mõlemat erinevates uuringutes kasutatud pakendijäätmete massiprotsenti:

- **Massiprotsent**¹ – aluseks on kogu pakendijäätmete massis konkreetse pakendijäätmeliigi osa.
- **Massiprotsent**² – segaolmejäätmete massis olevast jäätmeliigist pakendijäätmete osa.

Tabel 10. Kareda vallas tegelikult tekkivad pakendite ja pakendijäätmete kogused, t/a.

Pakendijäätmeliik	Massiprotsent¹	Kogus	Massiprotsent²	Kogus
<i>Paber ja papppakend</i>	43	21,882	50	21,458
<i>Metallpakend</i>	8	4,071	80	5,157
<i>Plastpakend</i>	17	8,651	80	15,741
<i>Klaaspakend</i>	20	10,178	100	4,580
<i>Komposiitpakend</i>	12	6,107	100	5,767
KOKKU:		50,887		52,702

3.3 Kareda vallas jäätmehooldusega liitunud jäätmetekitajad

Kareda vallas tegeleb kodumajapidamistest olmejäätmete kogumisega OÜ Resk. Kareda Vallavalitsuse andmetel on jäätmekäitlusettevõttega sõlminud lepingu 11 eraisikust klienti, kes elavad ühepereelamutes. Kortermajadest on sõlminud lepingu Peetri alevikus KÜ Lepiku. Arvestades Kareda valla ühe leibkonna keskmiseks suuruseks ca 2,5 liiget, on ühepereelamutes korraldatud olmejäätmeveoga liitunud ca 28 elanikku. Arvestades, et korraldatud olmejäätmevedu haarab endas lisaks eelnimetatud lepingu sõlminud ühepereelamutele Peetri ja Müsleri kortermajasid, kus elab 248 elanikku. Kortermajade juurde paigutatud ühiskasutatavad konteinerid, mille tühjendamist on korraldanud Kareda Vallavalitsus. Eeltoodust võib järeldada, et korraldatud olmejäätmeveoga on Kareda vallas liitunud ca 276 elanikku, mis moodustab 31% kogu valla elanikkonnast.

Tabel 11. 2003. aastal vallas ühe inimese kohta kogutud olmejäätmekogused⁷

Jäätmeliik	Jäätmekogus*	Valla elaniku kohta	Liitunud elaniku kohta
KAREDA VALD			
<i>Segaolmejäätmed</i>	17,68 t/a	19,977 kg/a	64,058 kg/a
<i>Ohtlikud jäätmed</i>	1,918 t/a	2,167 kg/a	6,949 kg/a
<i>Muud jäätmed</i>	4,360 t/a	4,927 kg/a	15,797 kg/a
KOKKU:	23,958 t/a	27,071 kg/a	86,804 kg/a

Kareda valla ettevõtelt kogutud jäätmekogused ja -liigid

OÜ-ga Resk on 31.12.2003.a seisuga liitunud ainult AS Peetri Põld ja Piim.

Tabel 12. Kareda vallas ettevõtelt kogutud olmejäätmetekogused, t/a⁸

Ettevõtte	Kogutud jäätmeliigid ja kogused		
	Jäätmeliik	Jäätmekood	Kogus
<i>Peetri Põld ja Piim AS</i>	<i>Plastijäätmed</i>	02 01 04	48,020
	<i>Segaolmejäätmed</i>	20 03 01	13,700
<i>Ettevõtte</i>	<i>Segaolmejäätmed</i>	20 03 01	0,584
KOKKU:			62,304

⁷ Aluseks on võetud ainult kodumajapidamistest kogutud jäätmeliigid ja -kogused

⁸ Aluseks on võetud jäätmekäitlusettevõtete 2003.a aruanded

3.4 Kareda valla jäätmete taaskasutamine

Jäätmete taaskasutamine on nende korduskasutamine toodetena, taaskasutamine materjalina või jäätmete põletamine soojusenergia tootmiseks. Arvestades, et hetkel toimub vallas tsentraalne soojusenergiatootmine põlevkivi õli baasil, organiseeritud küttematerjalideks sobivate jäätmete (erinevad puidujäätmed) ei toimu. Mitteametlikult võib lugeda jäätmete taaskasutamiseks olmetektiivade paberi ja papijäätmete põletamist eramajade küttekolletes. Arvestades, et Kareda vallas elab eramajades, mis ei ole ühendatud tsentraalküttega 572 elanikku ning lokaalse küttekoldega kortermajades ca 105 elanikku, võib järeldada, et kodumajapidamistes taaskasutatakse soojusenergia ca 22 tonni paberi ja papijäätmeid aastas. Samuti taaskasutatakse eramajades bioloogiliselt lagundatavaid jäätmeid. Reeglina kompostitakse aias tekkivaid haljastusjäätmeid ning hajaasustusega piirkondade majapidamistes kasutatakse toidujäätmeid loomasöödana. Hinnanguliselt taaskasutatakse Kareda vallas ca 21 tonni kodumajapidamistes kompostitavaid orgaanilisi jäätmeid. Osaliselt toimub joogipakendi korduskasutamine läbi taara kokkuostu Kareda küla Järva Tü kaupluses. Koostöös AS Väätsa Pürgilaga teostava pakendikogumissüsteemi on välja ehitatud 2004. aastal ning täpsed andmed kogutud jäätmekoguste kohta puuduvad. Lähtudes eeltoodust võib järeldada, et Kareda vallas taaskasutati kodumajapidamistes ca 43 tonni kodumajapidamistes tekkivaid jäätmeid, mis moodustab ca 25% kodumajapidamistes tekkinud segaolmejäätmetest.

3.5 Kareda vallas tekkivate jäätmete kõrvaldamine

Jäätmete kõrvaldamine on jäätmete maapeale või maaalune ladestamine, tahkete jäätmete heitmine veekogudesse, põletamine ilma tekkivat soojusenergiat kasutamata jt teised jäätmekäitlustoimingud, mille käigus jäätmed kõrvaldatakse e. viiakse keskkonda olme neid taaskasutamata.

Kareda vallast kogutud segaolmejäätmed ladestatakse keskkonnanõuetele vastavas Väätsa prügilas. 2003.a jäätmekäitlustegevõtete jäätmearuannete kohaselt ladestati Väätsa prügilasse ca 17,680 tonni Kareda valla kodumajapidamistest tekkinud segaolmejäätmeid ja 14,280 tonni Kareda valla ettevõtetelt ja asutustelt kogutud segaolmejäätmeid.

Kareda vallas puuduvad keskkonnanõuetele mittevastavad prügilad. Enne Väätsa prügila avamist ladestati Kareda vallast kogutud olmejäätmed Koeru prügilas. Seevastu, Kareda Vallavalitsus kaardistas projekti Destination-21 raames vallas ebaseaduslike jäätmete mahapanekukohti. Kokku kaardistati Kareda vallas 13 sellist kohta.

3.6 Kareda valla jäätmevood

Jäätmevoog	Kogutud jäätmed, t/a	Kogumisviis	Käitlusviis
Biologunevad jäätmed	-	Ühtne kogumissüsteem puudub	Eramajades kompostitakse koos muude aiajäätmetega oma majapidamise piires. Kortermajade biologunevad jäätmed ladestatakse segaolme-jäätmetena Väätsa Prügilasse
Paberi- ja papijäätmed	-	Ühtne kogumissüsteem puudub	Enamus põletatavaid jäätmeid põletatakse lokaalsetes küttekolletes. Ülejäänud jäätmed ladestatakse segaolmejäätmetena Väätsa prügilasse.
Suuregabariidilised jäätmed	4,120	1 kord aastas kogumisring. Ettevõtted 2003.a jäätmeid jäätmekäitlusettevõtetele üle andnud.	Koostöös AS Väätsa pürgilaga korraldatud kogumisringi käigus kogutud ja ettevõtete poolt toodud suuregabariidilised (sh. elektroonikaseadmed) transporditakse Väätsa Prügilasse, kust need antakse edasi taaskasutuse ettevõtetele.
Puidujäätmed	-	Ühtne kogumissüsteem puudub	Peamiseks käitlustoiminguks on lokaalsetes küttekolletes soojusenergia tootmiseks ja avapõletamine jäätmete kõrvaldamiseks.
Klaas- ja plastpakendijäätmed	-	Alates 2004.a. 2,5 m ³ segapakendikonteinerid Peetri ja Müüsleri külades	Kogutakse segapakendina. Kogutud klaas- ja plastpakendijäätmed järelsorteeritakse Väätsa Prügilas ning suunatakse edasi taaskasutusse
Plastjäätmed	48,020	Ettevõtted annavad jäätmed üle AS Väätsa Pürgilale	AS Väätsa Pürgila annab plastjäätmed taaskasutuseks üle OÜ-le Plastihas
Tekstiiljäätmed	-	Ühtne kogumissüsteem puudub	Varem kohalikesse prügilatesse ladestatud jäätmeid organiseeritult ei käidelda. Ladestatakse segaolmejäätmetena Väätsa Prügilasse
Ohtlikud jäätmed	1,918	1 kord aastas kogumisring. Ettevõtted ohtlike jäätmeid 2003.a jäätmekäitlusettevõtetele üle ei andnud.	Kogumisringiga kogutud ohtlikud jäätmed transporditakse Väätsa Prügilasse, kus need sorteeritakse, pakendatakse ümber ning antakse üle teistele jäätmekäitlusettevõtetele
Segaolmejäätmed	31,964	Erineva suurusega konteinerid kortermajade ja eramajade juures. Enamus ettevõtteid kogumissüsteemist väljas	AS Ragn-Sells ja OÜ Resk poolt kogutud jäätmed ladestatakse Väätsa Prügilas
Reoveesete	-	Ühtne kogumissüsteem puudub	Käitlussüsteem puudub
Ehitus- ja lammutusjäätmed	-	Ühtne kogumissüsteem puudub	Jäätmetekitajad viivad tekkinud ehitus- ja lammutusjäätmed ise Väätsa prügilasse, kus need hiljem purustatakse ja suunatakse taaskasutusse (kasutatakse täitematerjalina prügila laiendamisel)
Metallijäätmed	-	Ühtne kogumissüsteem puudub	Suurem osa metallijäätmetest antakse otse üle metalli kokkuostu ettevõtetele. Täielik ülevaade kogutud jäätmetest puudub.
Meditsiinijäätmed	-	Ühtne kogumissüsteem puudub	Vähesed juriidilistest isikustest jäätmetekitajad annavad tekkinud ravimijäätmed üle ohtlike jäätmete kogumissetevõtetele. Osaliselt annavad meditsiinasutused oma jäätmeid üle kodumajapidamiste ohtlike jäätmete kogumissüsteemile. Suurem osa ladestatakse segaolmejäätmetena Väätsa prügilasse.
Vanarehvid	0,240	1 kord aastas kogumisring. Ettevõtted ohtlike jäätmeid 2003.a jäätmekäitlusettevõtetele üle ei andnud.	Kogumisringiga kogutud ohtlikud jäätmed transporditakse Väätsa Prügilasse, kus need purustatakse ja suunatakse taaskasutusse või kasutatakse prügilas täitematerjalina.
KOKKU:	86,262	NIMETATUD KOGUS SISALDAB NII KODUMAJAPIDAMISEST KUI JURIIDILISTELT ISIKUTELT KOGUTUD JÄÄTMEID	

3.7 Kareda valla jäätmehoolduseeskiri

Kareda valla jäätmehoolduseeskiri on Kareda Vallavolikogu määrusega nr 2, 17.02.2000.a. Jäätmehoolduseeskiri reguleerib Kareda valla territooriumil olmejäätmete ja tootmisjääkide kogumist, sorteerimist, vedu, töötlemist, ladustamist ja matmist ning jäätmete tekijate, territooriumi valdaja, jäätmehooldusettevõtte ja omavalitsuse vahelisi suhteid jäätmehooldusalases tegevuses.

Jäätmehoolduseeskirja kohaselt on Kareda vallas kohustatud jäätmekäitlusettevõttega liituma tiheasustuspiirkondades: Peetri alevikus, Müüsleri, Kareda ja Esna külades elavad ja tegutsevad juriidilisest ja füüsilisest isikust jäätmetekitajad. Sellest tulenevalt peab olema kõikidel jäätmevaldajatel individuaalne kogumisvahend või ühise jäätmete kogumisvahendi kasutamise leping. Teiste, erikäitlust nõudvate olme, taaskasutatavate, ohtlike ja muude teiste jäätmete käitlus peavad korraldama jäätmevaldajad ise. Kareda Vallavalitsusest on võimalik jäätmetekitajatel saada informatsiooni jäätmekogumiskohtadest, mis on vallavalitsuse poolt kindlaks määratud ning kuhu on võimalik ära anda taaskasutatavaid (paber, papp, metall, klaastaara, plastmasstaara jt.) ja ohtlike jäätmeid.

Kareda vallas haja- ja tiheasustusaladelt kogutud jäätmete ladestuskohaks on Väätsa prügila.

3.8 Kareda valla jäätmehoolduse peamised probleemid

- Kareda vallas on jäätmeveoga liitunud jäätmetekitajate arv ainult ca 31% valla elanikkonnast.
- Kodumajapidamistest kogutakse ainult 14% tekkinud jäätmetest.
- Kogutud jäätmetest taaskasutatakse ca 25%, mille moodustavad peamiselt kodumajapidamistes põletatud paberi- ja papijäätmed ning kompostitud orgaanilised jäätmed. 2004. aastast kogutakse elanikkonnalt ka segapakendijäätmeid, mis suunatakse taaskasutusse.
- Korraldatud olmejäätmeveoga on haaratud ainult ca 274 elanikku, kuid ühe elaniku kohta koguti ainult 86 kg olmejäätmeid aastas, millest enamus moodustasid nn. endiseaegsed jäätmed.
- Jäätmehooldusalane statistika ei anna selget ülevaadet tegelikult jäätmehooldusega haaratud jäätmetekitajatest.
- Kareda valla ettevõtetest on jäätmehoolduse liitunud ainult AS Peetri Põld ja Piim.

4. JÄÄTMEHOOLDUSEGA KAASNEVA KESKKONNAMÕJU HINNANG

Jäätmehoolduse keskkonnamõju avaldub iga jäätmetega seotud käitlustoimingut läbi viies. Mõju keskkonnale avaldub mitmest aspektist, ning võib olla nii otsene kui kaudne.

- OTSENE KESKKONNAMÕJU - loodusliku keskkonna reostamine, jäätmete veoga kaasnev välisõhu saastamine, inimese tervise ja heaolu kahjustamine;
- KAUDNE KESKKONNAMÕJU - prügilate ümbruses maa hinna langus, prügilate sulgemisega kaasnev loodusressursi kulu.

Jäätmekäitlusest tuleneva otsese keskkonnamõju vähendamiseks tuleb esmajärjekorras tähelepanu pöörata ebaseaduslikele jäätmete mahapanekukohtadele. Tegemist on eelkõige jäätmelademetega, mis on keskkonnamõju seisukohast samasugused saasteallikad nagu ka kõik keskkonnanõuetele

mittevastavad prügilad. Suuremad mõjud on eelkõige tekkiv nõrgvesi ja ohtlikest jäätmetest tulenevad keskkonnaohud. Sellest tulenevalt tuleks eelkõige leevendada nende ladestuspaikade mõju looduskeskkonnale – kas likvideerida või katta pinnasega, sõltuvalt ladestuspaiga suuruselt.

Jäätmete kogumisel avaldab otsesest keskkonnamõju jäätmete transport. Samas ei ületa tekkiv keskkonnamõju üldise transpordi mõju välisõhu kvaliteedile.

Keskkonnamõju vähendamise seisukohalt on vajalik prügilatesse ladestavate jäätmete koguste ja selles sisalduva orgaanilise materjali osakaalu vähendamine. See on võimalik läbi jäätmete sorteerimise ja taaskasutamise suurendamise. Kareda valla seisukohalt on otstarbekas jäätmeid sorteerida nende tekkekohal. See tagab kogutud jäätmete parema liigilise puhtuse, mis võimaldab väiksemate kulutustega neid järelsorteerida ning loob eeldused suunata erinevaid jäätmeid suuremas koguses kordus- ja taaskasutusse.

Jäätmete kogumisel avaldab negatiivset keskkonnamõju eelkõige toidujäätmete ning muude orgaaniliste jäätmete kogumine, nimetatud jäätmed hakkavad kogumisenõude harva tühendamise korral roiskuma, põhjustades nii haisu kui jääkvedelike teket. Jäätmekäitluse üldise negatiivse keskkonnamõju kontrollimise ja vähendamise eeltingimuseks, on kõigi jäätmetekitajate haaramine korraldatud jäätmekäitlussüsteemi ja kontroll tekkivate jäätmevoogude üle.

Ohtlike jäätmete kogumise ja hoiustamisega kaasneb ebaõigete lahenduste kasutamisel negatiivne mõju eelkõige töötajate tervisele ja tööohutusele ning ümbritsevale keskkonnale. Kodumajapidamistes tekkivate ohtlike jäätmete ajutine ladustamine kodumajapidamistes suurendab oluliselt ohtu keskkonnale ja inimese tervisele.

Kodumajapidamistes (eriti hajaasustuses) toimub paratamatult osaline kogutavate jäätmete kohapealne kõrvaldamine – kompostimine, põletamine. Korrekse käitumise korral, ei oma teatavate jäätmeliikide kohapealne taaskasutamine või kõrvaldamine olulist negatiivset mõju. Isekäitlemisel tuleb vältida erinevate plastijäätmete põletamist ning kompostimisel tekkiva haisu tekkimist.

5. JÄÄTMEHOOLDUSE PLANEERIMINE JA EESMÄRGID

5.1 Eesti Keskkonnastrateegia ja tegevuskava

Eesti riiklikud keskkonnanalased ja jäätmehooldusalased eesmärgid kuni 2010. aastani on toodud Eesti Keskkonnastrateegias. Keskkonnastrateegia kohaselt toetab riik toorme ja materjalide säästlikku kasutamist, piirata jäätmete tekkimist ja soodustada nende taaskasutust, vähendada jäätmetest põhjustatud keskkonna saastamist ja nendega saastunud alasid ning arendada jäätmekäitlust, eriti ohtlike jäätmete käitlemist.

Saavutamaks riiklikult püstitatud jäätmealaseid eesmärke, tuleb nii maakondlikul kui ka kohalikul tasandil jäätmehoolduse planeerimisel ja jäätmekäitluse teostamisel lähtuda järgmisest jäätmekäitlustegevuste pingereast:

1. jäätmete tekke vältimine
2. tekkivate jäätmekoguste ja nende ohtlikkuse vähendamine
3. jäätmete taaskasutamise laiendamine
  - otsene ringlussevõtt (korduskasutus)
  - jäätmetes sisalduva materjali ringlussevõtt
  - jäätmete bioloogiline töötlemine (kompostimine)
  - jäätmete taaskasutamine energiatootmiseks (põletamine)
4. keskkonnanõuetekohane jäätmete töötus ja ohustamine
5. jäätmete keskkonnaohutu kõrvaldamine

Keskkonnastrateegias püstitatud eesmärkide rakendatavad meetmed ja tegevuste prioriteedid on toodud *Eesti Keskkonnategevuskavas*.

Jäätmehoolduse arendamiseks on planeeritud läbi viia järgmiseid praktilisi tegevusi:

Nr.	Tegevus	Vastutav täitja
1.	Vanade keskkonnanõuetekohaste väikeprügilaste järkjärguline sulgemine aastaks 2009	KKM ⁹ , KOV ¹⁰
2.	Ohtlike jäätmete üleriigilise kogumisvõrgustiku rajamine	KKM, KOV
3.	Loomade matmispaikade sulgemine, pärast loomsete jäätmete põletusseadme käikuandmist	KKM, PM ¹¹
4.	Orgaaniliste olmejäätmete eelsorteerimise ja kompostimise katseprogrammi läbiviimine	KKM
5.	Reoveepuhastite settekäitluse probleemide lahendamine, reoveesete käitlusstrateegia väljatöötamine ja rakendamine	KKM, KOV
6.	Kasutatud rehvide kogumissüsteemi rajamine	KKM
7.	Jäätmejaamade rajamine taaskasutatavate jäätmete kogumiseks ja esmaseks töötlemiseks	KKM, KOV
8.	Kompostväljakute rajamine biolagunevate jäätmete käitlemiseks	KKM, KOV
9.	Jäätmehoolduse nõustamiskeskuste loomine, iga keskkonnanõuetele vastava prügila teeninduspiirkonnas	KKM, KOV
10.	Maakondlike jäätmekavade rakendamiseks vajalikud administratiivsed ja tehnilised lahendused (rahastamise tagamine maakondlike jäätmekavade tegevustele, mis ei kajastu otseselt keskkonnategevuskavas)	KKM

5.2 Jäätmeseadus

01.05.2004. aastal kehtima hakanud *Jäätmeseaduses* on püstitatud üleriigilised senise jäätmekäitluspraktika piirangud ja jäätmehoolduse arendamise eesmärgid.

Riiklikud eesmärgid tavajäätmete ladestamise kohta:

- olmejäätmete prügilaste osas alustatakse jäätmete ladestamiseelse töötlemisega hiljemalt 01.01.2008. a, et vähendada nende kogust ja ohtlikkust, lihtsustada nende käsitsemist või tõhustada taaskasutamist. Jäätmeid, mille töötlemine neid eesmärke ei saavutaks, ei ole vaja ladestamiseelselt töödelda;
- prügilasse ladestatavate olmejäätmete hulgas ei tohi biolagunevaid jäätmeid olla:

⁹ KKM - Keskkonnaministeerium

¹⁰ KOV – kohalik omavalitsus

- üle 45 massiprotsendi alates 16. juulist 2010. a.;
- üle 30 massiprotsendi alates 16. juulist 2013. a.;
- üle 20 massiprotsendi alates 16. juulist 2020. a.
- keelatakse vedelate jäätmete, teatud ohtlike omadustega jäätmete ja määratlemata ainete ladestamine;
- keelatakse vanarehvide ladestamine, keeld ei laiene prügilas ehitusmaterjalina kasutatavatele rehvidele:
  - alates 16. juulist 2006. a ei võeta prügilasse vastu tükeldatud kasutatud rehve.

5.3 Pakendiseadus

Pakendi ja pakendijäätmete taaskastussüsteem peab olema kohaliku omavalitsuse tasandil korraldatud selliselt, et saavutatakse *Pakendiseaduses* toodud pakendi ja pakendijäätmete kogumise ja taaskasutuse eesmärgid ja kehtestatud sihtarvud ning *Jäätmeseaduses* sätestatud jäätmekäitluse üldised eesmärgid.

Pakendi ja pakendijäätmete taaskasutussüsteemi kavandatud eesmärgid:

- vähendada ja vältida kasutatud pakendist *Jäätmeseaduse* § 2 tähenduses jäätmete tekkimist;
- suurendada pakendi, pakendimaterjali ja pakendijäätmete kordus- ja taaskasutust, vastavalt tehnilistele ja keskkonnakaitselistele võimalustele, saavutamaks *Pakendiseaduses* sätestatud taaskasutamise sihtarvud;
- vähendada pakendi ja pakendijäätmete ebasoovitavat (kahjulikku) mõju inimeste tervisele ja keskkonnale;

Pakendi ja pakendijäätmete taaskasutuse sihtarvud (vastavalt *Pakendiseaduse* § 36):

- Alates 2004. aasta 1. maist peab pakendiettevõtja, välja arvatud isik, kes müüb pakendatud kaupa, tagama oma pakendatud kauba ja sisseveetud pakendatud kauba pakendijäätmete taaskasutuse järgmises ulatuses:
  - pakendijäätmete kogumassist vähemalt 50% aastas;
  - pakendijäätmete kogumassist ringlussevõtuna vähemalt 25% aastas ja iga pakendimaterjali liigi kogumassist vähemalt 15% aastas.
- Alates 2010. aasta 31. detsembrist peab pakendiettevõtja, välja arvatud isik, kes müüb pakendatud kaupa, tagama pakendijäätmete taaskasutamise järgmises ulatuses:
  - pakendijäätmete kogumassist vähemalt 60% aastas;
  - pakendijäätmete kogumassist ringlussevõtuna vähemalt 45% aastas ja iga pakendimaterjali liigi kogumassist vähemalt 15% aastas.

5.4 Riiklik Jäätmekava

Üleriigilise jäätmekava, kiideti heaks Riigikogu 4. detsembri 2002. aasta otsusega (RT I 2002, 104, 609), kohaselt on riik seadnud omale eesmärgiks tähelepanu pöörata järgmistele jäätmehooldusalastele tegevustele:

- tootmises ja jäätmekäitluses jäätmete tekke ennetamine ning tekkivate jäätmekoguste vähendamine;
- tootmises ja jäätmekäitluses parima võimaliku tehnoloogia kasutamine;
- jäätmete taaskasutamisel nendes sisalduva materjali kasutamise eelistamine energiakasutusele;
- jäätmete taaskasutamine või kõrvaldamine nende tekkekohale lähimas tehnoloogiliselt ja keskkonnakaitseliselt sobivas jäätmekäitluskohas.

5.5 Maakondlik jäätmekava

Maakondlik jäätmekava on maakondliku planeeringu osa, mille eesmärgiks on välja tuua maakondlikud jäätmehooldusalased eesmärgid ja juhised omavalitsuste jäätmekavade koostamiseks.

¹¹ PM - Põllumajandusministeerium

Hetkel kehtivat Järvamaa jäätmekava ei ole, kuid olemas on maakonna jäätmekava eelnõu, mis on Keskkonnaministrile kinnitamiseks saadetud ning millest on juhitud ka Kareda valla jäätmekava koostamisel.

Järvamaa jäätmehoolduse üldised eesmärgid on järgmised:

- *jäätmetekke ja jäätmete edasise käitlemise ohjamine;*
- *omavalitsuste haldussuutlikkuse tõstmine nii jäätmekäitluse korraldamise kui ka järelvalve suhtes;*
- *jäätmetekke vähendamine ja tekkivate jäätmete taaskasutamise suurendamine;*
- *ladestatavate jäätmete koguse ja selles biolagunevate jäätmete osatähtsuse vähendamine;*
- *optimaalse jäätmekogumisjaamade võrgu rajamine ja kõige lähema keskkonnakaitseks sobiva jäätmekäitluskoha kasutamine;*
- *ohtlike jäätmete kogumissüsteemi arendamine;*
- *võimalikult suure arvu jäätmetekitajate haaramine jäätmete kogumise ja käitlemise süsteemi;*
- *kontroll meditsiinijäätmete tekke ja käitlemise üle;*
- *vanade prügilate keskkonnaohutu sulgemine;*

5.6 Kareda valla ja KEJHK jäätmehooldusalased eesmärgid

Kareda valla ja KEJHK üldisteks jäätmehoolduse arendamise eesmärkideks, on suurendada elanikkonna keskkonnateadlikkust, mõjutada tarbimisharjumusi ning muuta jäätmehooldus jäätmevaldajate igapäeva elu loomulikuks osaks.

Lisaks eeltoodud riiklikele ja maakondlikele jäätmehooldusalastele eesmärkidele ning seadustest tulenevatele kohustustele ja sihtarvudele, seab Kareda vald endale täpsustatud jäätmehooldusalased eesmärgid.

Korraldatud jäätmehoolduse laiendamine

- Korraldatud olmejäätmeveo konkursi välja kuulutamine hiljemalt 01.01.2006. a.
- Rakendada koostöös KEJHK jäätmevaldajate registri ja lepinguhaldussüsteem hiljemalt 01.01.2006.a.
- Korraldatud olmejäätmeveo rakendamine hiljemalt 01.01.2006.a.
- Liita korraldatud olmejäätmeveoga 90% jäätmetekitajatest 31.12.2006. aastaks.
- Koguda 80% hinnanguliselt hajaasustusega piirkondades ja 90% tiheasustusega piirkondades tekkivatest segaolmejäätmetest 31.12.2006. aastaks.
- Liita 30.11.2006. aastaks kõik piirkonna ettevõtted korraldatud olmejäätmeveoga.

Jäätmete tekkekoguse vähendamine

- Korduvkasutatavate materjalide kogumissüsteemi, sh. tagatisrahaga kaetud joogipakendi, käivitamine hiljemalt 01.07.2005.a.
- Elanikkonna pidev teavitamine jäätmehoolduse korraldusest ja sõltuvusest jäätmetekitajate suhtumisest ja tarbimisharjumustest.
- Keskkonna ja jäätmehooldusalaste projektide läbiviimine kooliõpilastele.

Jäätmete ohtlikkuse vähendamine

- Kodumajapidamistes tekkinud ohtlike jäätmete kogumise edendamine ja finantseerimine.
- Soetada Peetri alevikku spetsiaalne ohtlike jäätmete kogumiskonteiner.
- Ohtlike jäätmete kogumisringide korraldamine vähemalt üks kord aastas.
- Ettevõtetes tekkinud ohtlike jäätmete üleandmiseks lepingu sõlmimise kohustuse määratlemine.
- Integreerida asutuste ja ettevõtete ohtlike jäätmete kogumine üldise ohtlike jäätmete kogumissüsteemiga.
- Kontroll põllumajanduskemikaalide kasutamise ja hoidmise üle.
- Kontroll meditsiinijäätmete käitlemise üle.

Olmes tekkivate tavajäätmete taaskasutamine

- Rajada jäätmete kogumispunkt Peetri alevikku, hiljemalt 31.12.2005.a
- Suurendada ettevõtetes tekkinud samalaadsete jäätmete taaskasutamist (liigitikogumise integreerimine) – võimaldatakse ettevõtetel liigitikogutud jäätmeid üle anda valla kogumispunktis;
- Kehtestada kodumajapidamistes tekkivate orgaaniliste jäätmete eraldikogumise nõue alates 01.01.2008. a.
- Saavutada kontroll metallijäätmete kogumise ja üleandmise üle.

Läbi taaskasutussüsteemi arenduse soovitakse saavutada 2010. aastaks:

- Paberi- ja papijäätmete taaskasutamine vähemalt 50%
- Metallijäätmete taaskasutamine vähemalt 70%
- Plasti taaskasutamine vähemalt 55%
- Orgaaniliste jäätmete taaskasutamine kogumassist:
  - alates 2005. aastast 50% haljastusjäätmetest;
  - alates 2006. aastast 80% haljastusjäätmetest ja 50% toidujäätmetest;
  - alates 2009. aastast vähemalt 75% toidujäätmetest ja 90% haljastusjäätmetest.

Pakendijäätmete taaskasutamine

Pakendi taaskasutussüsteemi ülesehitamisel on Kareda Vallavalitsus pannud pakendiettevõtetele järgmised pakendi ja pakendijäätmete kogumise ja taaskasutuse eesmärgid:

- Pakendite ja pakendijäätmete tekke vältimine ja tekkivate koguste stabiliseerimine 2009. aastaks 2005. aasta tasemele.

Alates 01.01.2006 tuleb:

- koguda ja taaskasutusse suunata pakendijäätmete kogumassist 50%, sh ringlussevõtuna vähemalt 25%
- Iga pakendijäätmete liigi kogumassist tuleb ringlussevõtuna taaskasutusse suunata vähemalt 15% aastas

Alates 01.01.2010 tuleb:

- koguda ja taaskasutusse suunata pakendijäätmete kogumassist 60%, sh ringlussevõtuna vähemalt 45%

- Iga pakendijäätmete liigi kogumassist tuleb ringlussevõtuna taaskasutusse suunata vähemalt 15% aastas.

Pakendijäätmete kogumissüsteemi korraldamisel tuleks pakendijäätmeteliigist sõltuvalt kokku koguda ja taaskasutusse suunata:

- *KLAASPAKEND* 60%
- *PABER JA PAPP* 60%
- *METALL* 50%
- *PLAST* 22,5%
- *PUIT* 15%

Ehitus- ja lammutusjäätmete taaskasutamine

- Propageerida korduvkasutatavate ja vähem ohtlikke aineid sisaldavate materjalide kasutamist ehitustegevuses.
- Leida võimalused väiksemas koguses ehitus- ja lammutusjäätmete kogumiseks Kareda vallas.
- Puidujäätmete taaskasutamise edendamine soojusenergia tootmiseks.
- Tavajäätmetest ehitus- ja lammutusjäätmete käitlemisel jäätmete taaskasutamise eelistamine jäätmete kõrvaldamisele.
- Siduda ehitus- ja lammutusjäätmete käitlemise nõue ja korraldus ehitusdokumentatsiooniga.

Probleemtoodete taaskasutamine

- Probleemtoodete vastuvõtmise võimaldamine rajatavates Peetri alevikku jäätmekogumispunktides.
- Probleemtoodete kogumiseks elanikkonnalt kogumisringide korraldamine vähemalt üks kord aastas.

Jäätmete keskkonnaohutu kõrvaldamine

- Kareda valla jäätmete jätkuv ladestamine Väätsa prügilas.

6. KAREDA VALLA JÄÄTMEHOOLDUSE KORRALDUS

Jäätmehoolduse efektiivse korraldamise eelduseks on, et Kareda Vallavolikogu delegerib *Jäätmeseaduses* kohalikule omavalitsusele pandud jäätmehooldusalased kohustused MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskusele, milliseid on võimalik lähtuvalt kehtivatest õigusaktidest delegerida. Selleks sõlmivad Kareda Vallavalitsus ja MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus halduskoostöölepingu või halduskoostöölepingud.

Jäätmehoolduse korraldamisel on lähtutud üldistest keskkonnakaitselistest põhimõtetest:

- **terviklikkuse põhimõte** – jäätmete tekke vähendamine ja maksimaalse taaskasutust võimaldava tehnoloogia rakendamine tööstuses, põllumajanduses, energeetikas ja transpordis;

- **“saastaja maksab” põhimõte** – jäätmetekitaja kohustub kandma kõik kulutused jäätmete käitlemisele ning nendest põhjustatud keskkonnakahjustuste likvideerimisele;
- **elutsükli põhimõte** – kajastada toote omahinnas kõik keskkonnakaitselised kulutused kogu toote elutsükli jooksul (sealhulgas hilisemalt tootest tekkinud jäätmete käitlemise kulud);
- **“tootja vastutuse” põhimõte** – kui tooted on muutunud jäätmeteks, peab tootja korraldama nende kogumise ja käitlemise ning taaskasutamise võimalikult suures ulatuses;
- **läheduse põhimõte** – jäätmeid tuleb taaskasutada või kõrvaldada nende tekkekohale võimalikult lähedal keskkonnanõuetele vastavas ning parimat tehnoloogiat kasutavas jäätmekäitluskohas;
- **jagatud vastutuse põhimõte** – jäätmehoolduses rakendatavad meetmed jagatakse osapoolte vahel selliselt, et need annavad parima tulemuse;

Jäätmete kogumissüsteemi planeerimisel on eeldatud, et elanike keskkonnateadlikkus suureneb ning korraldatud olmejäätmete kogumissüsteemiga liituvad kõik Kareda valla jäätmetekitajad. Seetõttu suureneb vajadus taaskasutatavate ja ohtlike jäätmete kogumissüsteemi efektiivsema korraldamise järele. Arvestades, et taaskasutatavate jäätmete liigitikogumine on peamine võimalus jäätmetekitajatel igapäevase jäätmehooldusega seotud kulutusi kokku hoida, peaks kõigil jäätmetekitajatel olema võimalikult võrdsed võimalused jäätmetest vabanemiseks. Seepärast on Kareda valla jäätmehoolduse planeerimisel suuremat tähelepanu pööratud hajaasustusega piirkondade kaasamisele korraldatud jäätmekogumissüsteemiga.

Kareda vallas rakendatakse kolmetasandilist jäätmekäitlussüsteemi:

- (1) **Esimene tasand** – jäätmevaldajate poolne jäätmete sorteerimine nende tekkekohas, st. kodumajapidamistes, orgaaniliste jäätmete kompostimine koduaias ning põletatavate jäätmete (paber, papp, puit) põletamine lokaalsetes küttekolletes.
- (2) **Teine tasand (kohaliku omavalitsuse tasand)** – elanikkonnalt kohtsorteeritud jäätmete kogumine jäätmete kogumispunktides ja üksikkonteinerites (n. pakendikonteinerid), kust need suunatakse edasi otse teisese toorme kokkuostjale või tarbijale. Vastavalt vajadusele toimub taaskasutatavate jäätmete liigilise puhtuse saavutamiseks järelsorteerimine ja mõningane jäätmete eeltöötlus. Samuti arendatakse piirkondlikku orgaaniliste jäätmete kompostimist.
- (3) **Kolmas tasand** – jäätmekäitluskohas, kus toimub jäätmete taaskasutamine või kõrvaldamine. Kareda vallas on kolmanda tasandi jäätmekäitluskohaks segaolmejäätmete kõrvaldamisel Väätša prügila ning taaskasutatavate jäätmete osas kõik jäätmete taaskasutusega tegelevad ettevõtted.

Lähtudes Järvamaa jäätmekavast ja arvestades Kareda valla senist jäätmehoolduse praktikat, toimub jäätmehoolduse korraldus kahes erinevas kogumissüsteemis:

1. Korraldatud olmejäätmete kogumissüsteem

2. Taaskasutatavate jäätmete liigitikogumise süsteem sh. pakendijäätmete kogumissüsteem

6.1 Korraldatud olmejäätmevedu

Jäätmeseaduse § 66, lg 1 järgi on korraldatud olmejäätmevedu kohaliku omavalitsusorgani korraldatud konkursi korras valitud ettevõtja poolt olmejäätmete kogumine ja vedu määratud piirkonnast määratud jäätmekäitluskohas.

Korraldatud olmejäätmete kogumise ja veo all mõeldakse korraldatud olmejäätmeveoga haaratud jäätmeliikide laadimist jäätmetekitaja poolt kogutud jäätmemahutitest (-konteineritest) jäätmete transpordiks mõeldud spetsiaalsele prügiautole ning jäätmete vedamist ja edasist suunamist taaskasutusse või kõrvaldamisele.

Korraldatud olmejäätmevedu korraldatakse järgmist ülesehitust järgides:

1. Korraldatud jäätmeveo teenust osutab jäätmevaldajatele **MTÜ KEJHK**, kes hakkab korraldama jäätmevaldajate liitumist korraldatud olmejäätmeveoga ning haldama jäätmevaldajatega sõlmitud lepinguid.
2. Jäätmete kogumisega jäätmevaldajalt ja vedamisega prügilasse hakkab tegelema avaliku konkursi korras välja valitud **jäätmekäitlusettevõte**.
3. KEJHK hakkab tasuma **jäätmekäitlusettevõttele** jäätmete kogumise ja vedamise eest vastavalt kogutud ja prügilasse üleantud jäätmekogustele. Kogumise ja vedamise teenustasu aluseks on 1 kg segaolmejäätmete kohta kehtestatud **jäätmeveoteenustasu** piirmäär.
4. **Jäätmevaldajate** poolt KEJHK-le tasutava jäätmekogumistasu arvestamise aluseks on jäätmeteke ning **arvestades jäätmekogumiskonteineritele kehtestatud ühekordset tühiendamise piirhinda** (vt. peatükk 6.1.8).

Kareda vallas on peamiseks korraldatud jäätmeveo korraldamise eesmärgiks **KÕIKIDE JÄÄTMEVALDAJATE LIITMINE JÄÄTMEKOGUMISSÜSTEEMIGA**. Sellest tulenevalt on jäätmeveo planeerimisel tähelepanu pööratud kahele aspektile:

1. Kõigil jäätmetekitajatel peavad olema võimalused oma jäätmete üleandmiseks kogumissüsteemile;
2. Jäätmete kogumise maksumus peab olema kõigile jäätmetekitajatele võrdne ning sõltuma ainult jäätmete tekkekogusest.

6.1.1 Korraldatud olmejäätmeveoga haaratud jäätmeliigid

Korraldatud olmejäätmeveoga korraldatakse kõikides Kareda valla **kodumajapidamistes, ettevõtetes** ning **asutustes** tekkivate segaolmejäätmete kogumist ja vedu. Segaolmejäätmetena käsitletakse käesolevas jäätmekavas Vabariigi Valitsuse määruses nr 102, 6.04.2004 „Jäätmete, sealhulgas ohtlike jäätmete nimistu“ jäätmekoodiga **20 03 01 prügi segaolmejäätmeid**.

Korraldatud olmejäätmeveoga ei korraldata olmejäätmete hulgast eraldi kogutud **ohtlike jäätmete** ja **liigitikogutud tavajäätmete sh. pakendijäätmete** kogumist ja vedu.

6.1.2 Korraldatud olmejäätmeveo piirkond

Korraldatud olmejäätmeveo piirkond on kohaliku omavalitsuse poolt kindlaks määratud omavalitsuse territooriumi osa, kus korraldatakse regulaarne segaolmejäätmete kogumine ja vedu, mida teostab üks konkursi korras välja valitud, selleks ainuõigust omav jäätmekäitlusettevõte.

Kareda vallas moodustakse koos Lehtse, Ambla, Järva-Jaani, Roosna-Alliku ja Koeru vallaga **ühtne olmejäätmeveo piirkond**.

KEJHK piirkonna omavalitsustes moodustatakse kokku 7 korraldatud olmejäätmeveo piirkonda:

1. PIIRKOND – Lehtse, Ambla, Järva-Jaani, Roosna-Alliku, Kareda ja Koeru vald;
2. PIIRKOND – Põltsamaa linn, Põltsamaa, Pajusi ja Puurmani vald;
3. PIIRKOND – Koigi, Imavere, Paide, Väätsa, Kõue vald;
4. PIIRKOND – Paide linn;
5. PIIRKOND – Türi linn ja Türi ning Kabala vald;
6. PIIRKOND – Võhma linn, Kõo, Olustvere ja Suure-Jaani vald ning Suure-Jaani linn;
7. PIIRKOND – Kaiu, Kehtna, Vändra ja Kaisma vald ning Vändra alev.

Kareda vallas korraldatakse segaolmejäätmete vedu **kogu valla haldusterritooriumil**.

Lähtudes asjaolust, et *Jäätmeseaduse* kohaselt võib kohalik omavalitsus jätta jäätmeveo korraldatud olmejäätmeveo mõistes korraldamata haldusterritooriumi hajaasustusega osades, kus jäätmetekitajate vähesuse ja hajutatuse ning jäätmete väikese koguse tõttu, oleks korraldatud jäätmevedu ülemäära kulukas ning korraldatud jäätmeveoks puudub oluline tervise- ja keskkonnakaitsevajadus, kehtestatakse tihe- ja hajaasustusega piirkondades erinevad korraldatud olmejäätmeveo tingimused.

Korraldatud olmejäätmeveopiirkond moodustatakse kahetasandiline (vt. Lisa 2):

I tasand – omavalitsuste tiheasustusega piirkonnad (***Peetri, Müüsleri, Esna, Öötla***);

II tasand – hajaasustusega piirkonnad (***Ammuta, Ämbra, Kõisi, Kareda, Vodja, Öle, Küti, Ataste***).

Asulate tasanditeks jagamise aluseks on omavalitsuse üldplaneering. Selle puudumisel arvestatakse I tasandisse asulad, kus elab rohkem kui 100 elanikku ning kus elamuhoonetena kasutatakse muuhulgas kortermaju. Vallavalitsus võib liita esimese tasandi piirkonnaga ka külasid, mis asuvad suuremate asulate vahetus läheduses, kuid kus elab vähem kui 100 elanikku. Asulate määratluse aluseks on kogu asula territoorium. Samas võib omavalitsus jagada asula erinevate tasandite vahel, sõltuvalt elanikkonna tihedusest või liita asula vahetusläheduses olevad majapidamised I tasandiga. Asulate ja külade puhul, mis oma majapidamiste paiknemistiheduselt jagunevad eraldi tihe- ja hajaasustusega piirkondade vahel, täpsustatakse I ja II tasandi piir Kareda valla jäätmehoolduseeskirjas.

6.1.3 Korraldatud olmejäätmeveoga liitumise kohustuslikkus

Kareda Vallavalitsus ja MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus avalikustavad väljaande Ametlikud Teadaanded ja kohaliku ajalehe kaudu avaliku konkursi korras välja valitud jäätmevedaja, kes omab Kareda vallas ainuõigust segaolmejäätmete vedamiseks.

Kareda valla kõik jäätmevaldajad (segaolmejäätmete tekitajad või muud füüsilised ja Kareda vallale kuuluvad juriidilised isikud või valla allasutused kelle valduses on segaolmejäätmeid ja kes elavad või tegutsevad Kareda valla korraldatud olmejäätmeveo piirkonnas) loetakse Jäätmeseaduse §69 lõige 1 alusel liitunuks korraldatud jäätmeveoga elu- või tegevuskohajärgses jäätmeveo piirkonnas, pärast Kareda Vallavolikogu määruse, millega määratakse kindlaks korraldatud olmejäätmeveoga haaratud - jäätmeliigid, veopiirkonnad, vedamise sagedus, vedamise aeg ning teenustasu piirmäär vastuvõtmist.

Jäätmevaldajaks loetakse ka korteri- või mõnda muud elamuühistut, selle puudumisel kinnisasja, millel asub elu- või äriruum või hoone kui vallasasja omanik.

6.1.3.1 Jäätmeveolepingu sõlmimine

Jäätmeveolepingu sõlmimine on jäätmevaldajate jaoks vabatahtlik. Lepingu mittesõlmimisel juhinduvad jäätmevaldajad, jäätmevedaja ning MTÜ KEJHK vastastikuste õiguste ja kohustuste kindlaksmääramisel Jäätmeseadusest, Kareda valla jäätmehoolduseeskirjast ning teistest omavalitsuse poolt kehtestatud korraldatud olmejäätmevedu reguleerivatest õigusaktidest.

Jäätmeveoleping tuleb sõlmida kindlasti nendel jäätmevaldajatel, kes:

- soovivad kasutada jäätmete kogumiseks rendikonteinerit;
- soovivad kasutada jäätmete kogumiseks ühiskonteinerit;
- soovivad kogumiskonteineri tühjendamist harvemini kui seda on jäätmehoolduseeskirjas (vt. peatükk 6.1.9) sätestatud üldine tühjendussagedus;
- II tasandi jäätmevaldajad, kes soovivad jäätmekogumisteenust, kasutades individuaalset kogumiskonteinerit.

Jäätmeveoleping - kirjalik kokkulepe, mis sõlmitakse segaolmejäätmete kogumise teenust osutava ettevõtte või asutuse ja jäätmevaldaja vahel. Korraldatud jäätmeveo lepingus sätestatakse lisaks üldtingimustele, jäätmete kogumise tehnilised tingimused (jäätmete kogumiskonteineri suurus, jäätmete kogumise teenustasu, konteineri renditasu, konteineri tühjendamissagedus, jäätmete kogumisteenuse eest tasumise tingimused). Korraldatud jäätmeveo leping sõlmitakse kolmepoolsena jäätmete vedu teostava ettevõtte, MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskuse ja jäätmevaldaja vahel.

Jäätmeveolepingute sõlmimine algab pärast korraldatud olmejäätmeveo korraldamiseks välja kuulutatud konkursi tulemuste selgumist, jäätmekäitlusettevõtte ja MTÜ KEJHK vahelise lepingu sõlmimist ning vastavasisuliste muudatuste tegemisest Kareda valla jäätmehoolduseeskirjades.

6.1.4 Korraldatud olmejäätmeveost vabastamine

Korraldatud olmejäätmeveo piirkonnas elavad või asuvad jäätmevaldajad võivad taotleda tähtajalist ja erandkorras korraldatud olmejäätmeveoga mitteliitunuks lugemist või kogumiskonteineri harvemat tühjendamist, kui seda nõuab Kareda valla jäätmehoolduseeskiri (vt. peatükk 6.1.9), esitades selleks oma elu- või asukohajärgsele vallavalitsusele kirjaliku avalduse.

Jäätmevaldaja poolt esitatud kirjalik avaldus peab sisaldama:

- 1) andmed jäätmevaldaja isiku kohta (nimi või ärinimi, elu- või tegevuskoht, kontaktandmed);
- 2) korraldatud jäätmeveoga mitteliitunuks lugemise põhjused;
- 3) ajaperiood, mil jäätmevaldaja soovib enda lugemist korraldatud jäätmeveoga mitteliitunuks;
- 4) soovitatav kogumiskonteineri tühjendamissagedus, koos harvema tühjendamisevajaduse põhjendusega.

6.1.4 Korraldatud olmejäätmeveo läbiviimise korraldus ja tingimused

I tasandi kogumispiirkond

Segaolmejäätmete kogumine toimub sarnaselt nagu hetkel toimivas segaolmejäätmete kogumissüsteemis Kareda valla tiheasustusega aladel. Kõigi *kortermajade* ja *eramajade* juurde paigaldatakse jäätmekäitlusettevõtte poolt, erineva suurusega jäätmemahutid: kortermajade juurde ca 0,6 - 5 m³ ja eramajade juurde 80 – 340 l. Juriidilisest isikust jäätmetekitajad lepivad jäätmekäitlusettevõttega ise kokku optimaalse konteineri suuruse. Eramajapidamised võivad mitme majapidamise peale võtta ühise konteineri.

Kortermajade juures võib kasutada ka mitme majapidamise, sh. kortermaja peale ühiskonteinereid. Ühiskasutatavate konteinerite asukohad tuleb kooskõlastada, vastavalt asukohajärgse linna- või vallavalitsustega. Ühiskasutatavate konteinerite kasutamisel tuleb arvestada hinnanguliselt tekkivate jäätmekoguste ja konteinerit kasutavate inimeste arvu. Arvestades ühe elaniku kohta tekkivaks segaolmejäätmete koguseks ca 100 kg/a ja arvestuslikuks tühjendussageduseks kaks korda kuus kortermajas, peaks olema 1 elaniku kohta ca 40 liitrit konteineriruumi.

Eramajas, hinnanguline segaolmejäätmete tekkekogus ca 80 kg/a, tühjendusega üks kord kuus, 1 elaniku kohta ca 65 liitrit konteineriruumi.

Teenuse eest tasumise aluseks on ühekordne kogumiskonteinerite tühjendamise teenustasu piirmäär (vt. peatükk 6.1.8).

II tasandi kogumispiirkond

Segaolmejäätmete kogumine hajaasustusega piirkondades toimub jäätmete *kokkukandepunktides*. Kokkukandepunktidesse on paigutatud 0,6 – 5,0 m³ suurused segaolmejäätmete kogumiskonteinerid. Kokkukandepunktid peaksid asuma *kõikides Kareda valla hajakülades*, mis jäävad väljapoole I tasandi kogumispiirkonda. Kokkukandepunktide asukohtade kindlaks määramisel arvestatakse elanike arvu piirkonnas, majapidamiste kaugust kogumispunktidest ning jäätmekogumisauto juurdepääsu kogumispunktile. Kogumispunktid peaks asuma maksimaalselt 3 km kaugusel majapidamistest, näiteks hajakülade keskustes, suuremate teede ristumispunktides, kauplusauto peatumiskohtades või bussijaamade juures. Kogumispunktide võrgustik hajaasustusega piirkondades peaks olema ühtne ning olema kujundatud logistiliselt loogilise kogumisringina. Ühes hajakülas võib olla ka rohkem kui üks jäätmete kokkukandepunkt, sõltuvalt majapidamiste paiknemistest hajapiirkonnas.

II tasandi piirkonna kogumisringi, kokkukandepunktide asukohad, arvu ja jäätmekogumisringi täpse kuupäeva määrab kindlaks Kareda Vallavolikogu ning määratletakse jäätmehoolduseeskirjas. Kokkukandepunktide tühjendamine toimub vastavalt vajadusele.

Teenuse eest tasumise aluseks on ühekordne kogumiskonteinerite tühjendamise teenustasu piirmäär (vt. peatükk 6.1.8), mis jagatakse kokkukandepunkti kasutavate jäätmevaldajate vahel võrdselt.

Jäätmevaldajad, kes soovivad jäätmekogumiseks kasutada individuaalset kogumiskonteinerit (isiklik või rendikonteiner), peavad sõlmima jäätmeveolepingu (vt. peatükk 6.1.3.1), kus täpsustatakse teenuse osutamise tingimused. Individuaalse kogumiskonteineri kasutamisel on teenuse tasustamise aluseks kehtestatud kogumiskonteinerite ühekordse tühjendustasu piirhind (vt. peatükk 6.1.8).

6.1.5 Korraldatud olmejäätmeveoettevõtte kohustused

Korraldatud olmejäätmeveo piirkonnas konkursi korras välja valitud jäätmete kogumiseks ja veoks ainuõigust omav ettevõtte on kohustatud:

- sõlmima vajadusel lepingud oma veopiirkonnas asuvate jäätmevaldajatega;
- varustama kõik I tasandi kogumispiirkonna jäätmevaldajad nõuetekohase jäätmetaaraga. Selleks paigaldatakse iga kortermaja juurde 0,6 - 5 m³ kogumiskonteiner ning eramaja juurde 0,8 – 0,34 m³ plastkonteinerid.;
- vahetama välja ilma lisatasuta jäätmetekitaja poolt välja ostetud, mitte standardse jäätmete kogumiskonteineri standardse 0,08 – 0,34 m³ suuruse plastkonteineri vastu;
- tühjendama I tasandi segaolmejäätmete konteinereid vastavalt vajadusele, kuid mitte harvem kui 1 kord kuus ning II tasandi kokkukandepunkte mitte harvem kui 1 kord kvartalis.
- paigaldama II tasandi veopiirkonna kokkukandepunktidesse 0,6 – 5 m³ kogumiskonteinerid;
- annab KEJHK-le vähemalt kord kuus andmeid liitunud jäätmevaldajate ning kogutud jäätmekoguste kohta (täpne andmete sisu ja edastamise korraldus sätestatakse KEJHK-ga sõlmitavas lepingus).

6.1.6 Kareda valla jäätmevaldajate kohustused.

I tasandi olmejäätmeveo piirkonna jäätmevaldajad on kohustatud:

- liituma Kareda vallas korraldatud olmejäätmeveoga;
- vastu võtma jäätmekäitlusettevõtte poolt pakutava jäätmekogumiskonteineri;
- andma jäätmekäitlusettevõttele üle segaolmejäätmeid vähemalt üks kord kuus;
- tasuma jäätmekäitlusteenuse eest KEJHK-le vastavalt kogumiskonteineri tühjenduskordadele arveldusperioodi vältel ning kehtestatud konteineri tühjendamise teenustasule.

II tasandi olmejäätmeveo piirkonna jäätmevaldajad on kohustatud:

- liituma Kareda vallas korraldatud olmejäätmeveoga;
- viima kogutud jäätmed suletud prügikotis kord kvartalis jäätmehoolduseeskirjas ettenähtud kokkukandepunkti või kasutama individuaalset kogumiskonteinerit;
- andma jäätmekäitlusettevõttele üle segaolmejäätmeid, vastavalt tekkinud jäätmekogustele;
- tasuma jäätmekäitlusteenuse eest KEJHK-le vastavalt ühiskonteineri või individuaalkonteineri tühjenduskordadele arveldusperioodi vältel ning kehtestatud konteineri tühjendamise teenustasule.

Kareda valla kohustused:

- määratlema täpselt oma haldusterritooriumil I ja II tasandi piiri ning asulate jaotuse piirkondade vahel. Asulate puhul, mis jagunevad erinevate tasandite vahel, tuleb leida täpne jagunemise piir. Eelnimetatud piir tuleb kanda võimalikult täpselt kaardile;
- võtma vastu volikogu määruse, kus on määratud kindlaks: veopiirkond, veetavad, eeldatavad jäätmekogused, jäätmekäitluskohad, eri- või ainuõiguse kestus, veotingimused (nagu sagedus, jäätmeveo teenustasu piirmäär);
- leidma asukohad oma haldusterritooriumil igas II tasandi kogumispiirkonna hajakülas jäätmete kokkukandepunktidele.

KEJHK kohustused:

- korraldama jäätmevaldajate liitumist korraldatud olmejäätmeveosüsteemiga;
- vastutama korraldatud olmejäätmeveo nõuetekohase toimumise eest;
- pidama arvestust kogutud jäätmekoguste üle;
- pidama jäätmevaldajate registrit;
- arveldama jäätmevedajatega.

6.1.7 Korraldatud olmejäätmeveo hinnangulised jäätmekogused

Hinnanguliselt tekkib segaolmejäätmeid tiheasustusega aladel ca 225 kg/a ja hajaasustusega aladel 175 kg/a ühe elaniku kohta. Tegelikuses segaolmejäätmete kogumissüsteemile üleantav jäätmetekogus sõltub jäätmetekitajate võimalusest ise jäätmeid käidelda ning taaskasutatavate jäätmeliikide kogumissüsteemi korraldusest ja efektiivsusest. Minimaalsete üleantavate segaolmejäätmete koguste hindamisel on arvestatud KEJHK piirkonnas korraldatava pakendite ja pakendijäätmete, ohtlike jäätmete jt liigitikogutavate jäätmete kogumissüsteemi eeldatavat kogumisefektiivsust järgmisel 3 aastal.

Käesoleva töö koostamisel on võetud arvestuslikuks segaolmejäätmete koguseks tiheasustusega aladel (I tasandi kogumispiirkonnas) **10 kg** kuus, ehk **120 kg** aastas ühe inimese kohta.

Koos isikliku tagaõue, kinnistu (v.a. vaid mõttelise osa) olemasoluga, avarduvad ühepereelamutes elavatele inimestele oluliselt suuremad võimalused omaenda jäätmekäitluse efektiivsemaks korraldamiseks. Teades, et ca 40% olmejäätmetest on biolagunevad ning ka kodustes tingimustes edukalt komposteeritavad, ja eeldades elanikkonna tahet jäätmekäitluse kulutusi kärpida, võib maapiirkonna elanikkonna üldisest jäätmekäitlejale antavast jäätmekogusest nimetatud osa maha arvata. Selline jäätmekoguse vähendamine on küll kohati ebaõige ning lausa väär, kuid kavandades jäätmekäitluseks vajalikke struktuure ning neile tehtavaid kulutusi, on õigem üledimensioneerimist pigem vältida. Lisaks biolagunevate jäätmete kompostimisvõimaluse kasutamisele, ei saa kõrvale jätta ka põlevjäätmete (eelkõige paberi) põletamist soojusenergia enda tarbeks tootmise eesmärgil. Jääb üle loota, et keskkonnateadlikkuse tõusuga lõpeb plasti ja sellega analoogsete jäätmete koduahjudes põletamine ning piiratakse ka selleks otstarbeks keskkonnoahtlike või majanduslikult mittesobivate paberite tuletoitena kasutamist. Täiendavalt tuleb arvestada pakendijäätmetega ning pakendiga, millele kehtestatakse kohustuslik pakendi tagatisraha. Seega, eeltoodud arvestades, tuleb jäätmekäitlejani jõudvast olmejäätmete kogusest lisaks maha arvata jäätmekogus suurusjärgus 15...20% kogu jäätmemassist¹².

¹² Lääne-Virumaa jäätmehoolduse arengusuunad. Lääne-Virumaa Keskkonnateenistus, Rakvere 2004

Võttes kokku eeltoodud, on käesolevas töös arvestatud ühepereelamus elava ühe inimese poolt jäätmekäitlejale potentsiaalselt üleantavaks jäätmekoguseks ca **6,7 kg** kuus. Aastane jäätmekäitlejale üleantav jäätmekogus oleks seega **80 kg** inimese kohta.

Ühe elaniku poolt hajaasustusega piirkondades jäätmekogumissüsteemile hinnanguliseks üleantavaks segaolmejäätmete koguseks on ca **45 kg** aastas.

Tabel 14. Korraldatud olmejäätmeveopiirkonnas hinnanguliselt kogutavad jäätmekogused, t/a

Asula	Kortermajad			Eramajad			Jäätmed kokku, t/a	Elanikud kokku
	Arv	Elanikud	Jäätmed, kg/a	Arv	Elanikud	Jäätmed, kg/a		
KAREDA VALD								
I TASANDI KOGUMISPIIRKOND								
Peetri küla	10	279	33480	26	57	4560	38,04	336
Müüsleri küla	2	40	4800	58	100	8000	12,8	140
Esna küla	4	15	1800	43	76	6080	7,88	91
Öötle küla	2	13	1560	54	76	6080	7,64	89
KOKKU:	18	347	41 640	181	309	24 720	66,36	656
II TASANDI KOGUMISPIIRKOND								
Ammuta küla	1	8	360	32	40	1800	2,16	48
Ämbra küla				13	24	1080	1,08	24
Kõisi küla				31	61	2745	2,745	61
Kareda küla				42	70	3150	3,15	70
Vodja küla				21	37	1665	1,665	37
Õle küla				11	11	495	0,495	11
Küti küla				10	16	720	0,72	16
Ataste küla				11	37	1665	1,665	37
KOKKU:	1	8	360	171	296	13 320	13,320	304

Eeltoodud hinnangulised jäätmekogused on aluseks korraldatud olmejäätmeveoteenuse piirhinna arvutamisel.

6.1.8 Korraldatud olmejäätmeveo teenustasu piirmäär

Korraldatud olmejäätmeveo teenustasu piirmäär on ühe kilogrammi segaolmejäätmete maksimaalne hind jäätmete üleandmisel korraldatud olmejäätmevedu teostavale jäätmekäitlusettevõttele ning mille võtab KEJHK aluseks jäätmete kogumise teenustasu arvutamisel. Teenustasu piirmäära arvutamisel ei ole arvestatud segaolmejäätmete kogumiskonteineri rendimaksumust ja tingimusi.

Lähtudes asjaolust, et Kareda vald moodustab ühtse jäätmeveopiirkonna Koeru, Roosna-Alliku, Järva-Jaani, Ambla ja Lehtse vallaga ning jäätmeveoring ei piirdu ainult Kareda valla haldusterritooriumiga, kehtestatakse jäätmeveoteenuse piirhind kogu jäätmeveopiirkonna kohta.

NB! Teenustasu kehtestatakse ühe kg jäätmete üleandmisele jäätmekogumissüsteemile. Korraldatud olmejäätmeveo konkursile pakkumise esitamisel peavad jäätmekäitlusettevõttes esitama teenustasu hinna 1 kg ja 1 m³ kohta, tuues eraldi põhjendatud ümberarvutuse kg-lt m³-le. Teenustasu piirmäär ei sisalda jäätmekogumiskonteineri rendihinda. Jäätmevaldaja ja jäätmeveoettevõtte vahel sõlmitavas lepingus fikseeritakse teenustasu piirmäär mahulise koguse (m³) järgi, aluseks võttes kasutatava jäätmekonteineri suurust. Lisaks teenustasule, fikseeritakse lepingus konteineri rendihind.

PIIRKONDA ISELOOMUSTAVAD NÄITAJAD:

KOV	ELANIKE ARV	JÄÄTMEKOGUS	MAJAPIDAMISED ¹³	TEEPIKKUS ¹⁴
KOERU VALD	2520	233,26	531	110
KAREDA VALD	960	80,04	199	50
ROOSNA-ALLIKU	1373	122,33	82	45
JÄRVA-JAANI	1950	174,42	403	70
AMBLA VALD	2445	223,77	452	150
LEHTSE VALD	1668	135,44	254	50

Jäätmeveoteenustasu arvutus (ilma käibemaksuta 18 %):

- Piirkonnas hinnanguliselt kogutav jäätmekogus kokku 969 tonni /aastas
- Tühjendamiskordade arv 26
  - Jäätmeveoringe kuus 5 tk.
  - Teepikkus prügilasse 60 km
- Jäätmeveo piirkonna teepikkus (sh. vedu prügilasse) 1114 km
- Aastas läbitud kilomeetrid 28 966 km
  - Kütusekulu (l /km) 0,40
  - Kütuse hind (kr /l) 13,00
  - Kütusekulu kokku (kr /km) 6,00**
  - Õli kulunorm (% kütusest) 12,00
  - Õli kulunorm (kr /km) 0,55**
  - Rehvide arv 6
  - Rehvide hind (kr /tk) 4600
  - Rehvide läbijooks (km) 35000
  - Rehvide kulunorm (kr /km) 0,79**
  - Varuosad, remont (kr /km) 1,40**
  - Auto soetusmaksumus 2000000
  - Aastane amortisatsioon (%) 10
  - Aastane läbisõit (km) 100000
  - Auto soetuskulud (kr /km) 2,00**
  - Palgakulud (kr /km) 1,80**
  - Lisakulud (24 %) 3,50**
  - Transpordikulud kokku (kr /km) 15,31**
- Transportteenuse maksumus 15 kr /km
- **Transpordi maksumus kokku 443 544 kr**

¹³ MAJAPIDAMISED – arvestatud I tasandi kogumispiirkonna majapidamised sest seal toimub jäätmekogumisteenus majapidamiste põhiselt.

¹⁴ TEEPIKKUS – arvestades ühekordse jäätmeveoringi pikkust omavalitsuse territooriumil (sh. arvestades teede ülesõitu ja asulasiseseid sõite).

• Majapidamiste arv piirkonnas	693 tk
• Konteinerite tühjendamisele kulunud aeg (3 min /tk)	901 h
• Tühjenduse maksumus kokku (150 kr /h)	135 200 kr
• Segaolemejätmete veokulud (koos tühjendusega)	0,597 kr /kg
• Jätmete vastuvõtuhind prügilas	0,496 kr /kg
TEENUSTASU PIIRMÄÄR	1,093 kr /kg

JÄÄTMEVALDAJA TEENUSTASU PIIRMÄÄR

Jäätmevaldaja jaoks teenustasu piirmäära kehtestades peaks arvestama kahte väga olulist põhimõtet:

1. Jäätmeveo teenustasu peaks olema võrdne kõigile KEJHK teeninduspiirkonnas elavatele jäätmevaldajatele;
2. Teenustasu piirmäära kehtestades tuleb arvestada suuremate kuludega, kui välja arvatatud jäätmeveo hind.

Sellest tulenevalt ühtlustab KEJHK kõikide piirkondade jätmete veohindadest tulenevalt kogu KEJHK teeninduspiirkonna jätmetevehinna jäätmevaldaja jaoks ühtlaseks ning kehtestatakse ühtlane jätmeteveo teenustasu. Ühtlustatud kg hinna põhjal kehtestatakse erinevate konteinerite ühekordse tühjendamise hind.

Ühtlustamisel võetakse aluseks jätmete transpordi maksumuse jagunemist erineva suurusega kogumiskonteinerite tühjendamisele, erineva suurusega kogumiskonteinerite tühjendamise aega ning omavalitsuste poolt kinnitatud MTÜ KEJHK aasta eelarvet (mis katab omavalitsuse poolt KEJHK-le pandud ülesannete täitmise maksumuse). Ühtlustatud jäätmeveo teenustasu kehtestab Kareda Vallavolikogu ning sätestab selle oma jäätmehoolduseeskirjas.

Võimalikud jäätmekonteinerite ühekordsed tühjendamise maksumused (ilma käibemaksuta 18 %) I tasandi kogumispiirkonnas võiksid olla järgmised, arvestades 1 m³ segaolemejätmete massiks 100 kg ja ühtlustatud teenustasuks 1,35 kr/kg:

Konteineri tüüp	Konteineri maht, m ³	Konteineri mass, kg	Teenustasu, kr
80 liitrine plastkonteiner	0,080	8	28
140 liitrine plastkonteiner	0,140	14	39
240 liitrine plastkonteiner	0,240	24	50
340 liitrine plastkonteiner	0,340	34	58
600 liitrine plastkonteiner	0,600	60	73
800 liitrine plastkonteiner	0,800	80	88
1500 liitrine metallkonteiner	1,500	150	154
2500 liitrine metallkonteiner	2,500	250	249
4500 liitrine metallkonteiner	4,500	450	438

6.1.9 Jäätmeveo tehnilised tingimused

Veo sagedus sõltub peamiselt kasutatavate konteinerite suurusest. Veosageduse kindlaks määramisel peab jälgima, et konteinerid ei täituks kiiremini või oleksid tühjendamisel pooltühjad.

Samuti ei tohiks jäätmed olla konteineris liiga kaua – suvel hakkavad jäätmed lagunema, tekib hais ning talvel külmuvad jäätmed konteineris ära, mis raskendab nende tühjendamist. Kindlaks määratud veosagedus aitab kokku hoida jäätmete veokulusid ühe kg jäätmete käitlemisele, mistõttu peaks jäätmeveo ring toimuma kindlal kuupäeval ning tellimisel jäätmete kogumine peaks olema pigem erandiks kui reegliks.

I TASANDI KOGUMISPIIRKOND

- Kortermajade kogumiskonteinerid 0,6 – 5,0 m³ - tühjendus 2 korda kuus
- Ühepereelamute kogumiskonteinerid 80 – 340 l - tühjendus 1 kord kuus

Kogumiskonteineri suurus:

- Kortermajas, peaks olema 1 elaniku kohta ca 40 liitrit konteineriruumi
- Eramajas 1 elaniku kohta ca 65 liitrit konteineriruumi.

II TASANDI KOGUMISPIIRKOND

- Kokkukandepunktides - tühjendus 1 kord kvartalis
- Individuaalkonteinerid - tühjendus vastavalt vajadusele

6.1.10 Korraldatud olmejäätmeveo konkurss

Korraldatud olmejäätmeveo eri- või ainuõiguse andmiseks oma haldusterritooriumil korraldab Kareda vald koostöös teiste KEJHK omavalitsuste ja MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskusega avaliku konkursi *Konkurentsiseaduse* (RT I 2001, 56, 332; 93, 565; 2002, 61, 375; 63, 387; 82, 480; 87, 505; 102, 600; 2003, 23, 133) alusel kehtestatud korras.

6.2 Taaskasutavate jäätmete käitlus

Taaskasutavate jäätmete käitlemise korraldamise eesmärgiks on vähendada prügilasse ladestatavate jäätmete koguseid, suurendada erinevate materjalide kordus- ja taaskasutust. Samuti planeeritakse kogu jäätmete liigitkogumise ja taaskasutamise süsteem selliselt, et oleks tagatud *Jäätmeaduse* § 35 tingimuse, et prügilasse ei tohi ladestada töötlemata jäätmeid. Sama seaduse § 16 kohaselt on jäätmete töötlemine muuhulgas nende sorteerimine, mis hõlbustab nende taaskasutamist.

Tabel 15. Erinevate kogumisviiside hinnanguline efektiivsus.

Kogutavad jäätmeliigid	Jäätmete kogumisviis	Efektiivsus¹⁵
Kõik taaskasutatavad jäätmeliigid kokku ¹⁶		90%
Taaskasutatavad jäätmeliigid kokku	Kogumispunkt, jäätmejaam ¹⁷	12 – 20%

¹⁵ Hinnanguline protsent jäätmeid tekkivatest jäätmetest, mis on võimalik kogumissüsteemiga eraldi koguda

¹⁶ Teoreetiline piir, arvestades segaolmejäätmete koostises olevate jäätmeliikide maksimaalset taaskasutatavat osa (koos orgaaniliste jäätmetega)

¹⁷ Asulakesksed jäätmete taaskasutatavate jäätmete liigiti kogumiskohad.

Kogutavad jäätmeliigid	Jäätmete kogumisviis	Efektiivsus¹⁵
Taaskasutatavad jäätmeliigid kokku	Keskne sorteerimisjaam ¹⁸	20 – 30%
Taaskasutatavad jäätmeliigid kokku	Kohtkogumine ¹⁹	25%
Taaskasutatavad jäätmeliigid kokku	Kogumispunktide võrgustik ²⁰	75%
Segapakend ²¹	Kogumispunkt, jäätmejaam	10 - 20%
Segapakend	Keskne sorteerimisjaam	10%
Segapakend	Kohtkogumine	60%
Joogipakend	Tagatisrahasüsteem ²²	80%
Klaas	Kogumispunkt, jäätmejaam	10 – 20%
Klaas	Keskne sorteerimisjaam	2 – 5%
Klaas	Kogumispunktide võrgustik	50%
Klaas	Kohtkogumine	70%
Plast	Jäätmejaam	10 – 20%
Plast	Keskne sorteerimisjaam	2 – 5%
Plast	Kogumispunktide võrgustik	50%
Plast	Kohtkogumine	60%
Metall	Keskne sorteerimisjaam	5%
Metall	Jäätmejaam	10 – 20%
Metall	Kogumispunktide võrgustik	50%
Metall	Kohtkogumine	70%
Paber ja papp	Kogumispunktide võrgustik	30%
Paber ja papp	Kohtkogumine	60%
Paber ja papp	Keskne sorteerimisjaam	10%

Eeltoodud tabelist selgub, et suurema efektiivsuse tagab eelkõige jäätmete sorteerimine nende tekkekohal e. kohtsorteerimine jäätmevaldaja poolt, mille puhul võib eeldada ca 60-70% kogumiseefektiivsust. Kareda vallas ehitatakse välja neljaosaline taaskasutatavate jäätmete kogumissüsteem:

1. Jäätmekogumispunkt Peetri alevikus.
2. Pakendijäätmete kogumiskonteinerid pakendi müügipunktide juures.
3. Pakendijäätmete kogumiskonteinerid suuremate elamugruppide juures Peetri alevikus, Müsleri, Esna, Öötla külades.
4. Liigitikogumise konteinerid, sh pakendijäätmete kogumiskonteinerid hajaasustusega piirkondade kokkukandepunktides.

Jäätmete liigitikogumise punkt

Kogumispunkt on rajatud iga asula teenindamiseks, jäätmejaam piirkonna suurema asula/linna ümbruskonna teenindamiseks

¹⁸ Suurema piirkonna (maakonna) teenindamiseks rajatud segaolmejäätmete sorteerimisjaam

¹⁹ Kogumine jäätmete vahetus tekkekohas (taaskasutatavate jäätmete kogumiskonteinerid elamugruppide sees)

²⁰ Kogumispunktid asulates ja hajaasustusega piirkondadesse

²¹ Kogutakse kõiki levinud pakendiliike ühte konteinerisse, hiljem toimub sorteerimine

²² Joogitaara kokkuostmine kõikides müügipunktides tagatisraha alusel

Jäätmepunkt on taaskasutatavate jäätmete (paberi, papi, plasti, klaasi jms.) esmaseks kogumiseks mõeldud koht, kuhu on paigutatud vastavad kogumiskonteinerid, vajadusel ümbritsetud aiaga. Jäätmepunktis ei toimu jäätmete töötlust, ainult kogumine. Võimalusel paigaldatakse jäätmepunkti ka ohtlike jäätmete kogumiskonteiner.

Jäätmepunkte on kahte liiki:

1. Igas vallas kus ei ole jäätmejaama on kogumispunkt + ohtlike jäätmete kogumiskonteiner. Kohaliku omavalitsuse kogumispunktis on võimalus koguda ka probleemjäätmeid, selleks rajatakse ajutised varjualused (selle vajadust näitab probleemtoodete käitlemise praktika tulevikus).

2. Igas suuremas asulas on kogumispunktid (vastavalt rahvastiku tihedusele), kus on ainult liigitikogumise konteinerid.

Kogumispunkt võib olla rajatud osaliselt ka mõnda olemasolevasse hoonesse, kuhu paigutatakse liigitikogumiskonteinerid. Kogumispunkt ei ole Jäätmeseaduse mõistes **jäätmekäitluskoht**.

6.2.1 Pakendi- ja pakendijäätmed

Pakendiseadusest tulenevalt on omavalitsustel pakendi ja pakendijäätmete kogumissüsteemis koordineeriv roll. Kohalik omavalitsus peab kindlaks määrama oma haldusterritooriumil pakendi ja pakendijäätmete kogumisviisid ning sätestama need oma jäätmehoolduseeskirjas.

Pakendid liigitatakse nende kasutusotstarbest tulenevalt järgmiselt:

- *Müügipakend* – on pakend, mis moodustab ühe osa tarbijale müügipunktis müüdavast kaubast, ilma milleta kauba müümine on lähtuvalt tervisekaitsenõuetest raskendatud.
- *Rühmapakend* – on pakend, mida kasutatakse mingi liigi ja hulga kauba rühmitamiseks müügikohas. Rühmapakendi kasutamise eesmärgiks võib olla muuta kaupa lihtsamini käsitlevaks, selle kaitsmine või esitlemine. Rühmapakend ei ole kaubaartikli lahutamatu osa ning selle eemaldamine ei muuda kauba omadusi.
- *Veopakend* – veopakendi eesmärk on kaitsta kaupa transportimisel võimalike tekkivate füüsiliste kahjustuste eest. Veopakendite hulka ei loeta transportkonteinereid.

Pakendid ja pakendijäätmed liigitatakse nende omadusest ja taas- või korduskasutusvõimalikkusest tulenevalt järgmiselt:

- *Korduskastuspakend* – on pakend, mis selle tootmisel on mõeldud ja oma olemuselt võimaldab seda kasutada samal otstarbel, niikaua kui selle omadused võimaldavad seda korduskasutada. Eelkõige klaasist ja plastist joogipakend.
- *Ühekorrapakend* – on pakendid, mis on mõeldud üksnes ühekordseks kasutamiseks.
- *Taaskasutuspakend* – on pakend, mida on võimalik taaskasutada.

Kareda valla haldusterritooriumil määratakse kindlaks vastavalt rühma, veo ja müügipakendi ning eraldiseisvana tagatisrahaga kaetud müügipakendi kogumissüsteemid. Pakendikogumissüsteeme ei

eraldata üksteisest pakendi materjali liigist tulenevalt. Kui pakendiettevõtted on korraldanud erinevate pakendi materjaliliikide kogumise erinevate organisatsioonide läbi, tuleks elanikkonnalt koguda pakendit võimalikult ühtse kogumissüsteemi läbi.

Pakendi ja pakendijäätmete kogumis- ja taaskasutussüsteemi väljatöötamisel on arvestatud erinevate osapoolte kohustustega jäätmekäitluses ning üldpõhimõtetega:

- *Ennetamine* – tõstes tarbijate ja tootjate keskkonnateadlikkust, suunata pakendite kasutamist selliselt, et pakendid ei muutuks jäätmeteks, vähendada pakendite kasutamist, vähendada ohtlikke aineid sisaldavate pakendite kasutamist.
- *Tootja-vastutus* – pakendite tootjad ja riiki importijad vastutavad enda poolt toodetud ja imporditud pakendite koostise ning kasutamise ja käitlemise eest kogu pakendi elutsükli jooksul.
- *Saastaja-maksab* – jäätmetekitaja katab hiljem kõik pakendijäätmete hooldusega seotud kulud (lisatud toote hinna sisse).

Pakendi kogumis- ja taaskasutussüsteemi keskne roll on riiklikul pakendi taaskasutusorganisatsioonidel, selle puudumisel kõikidel pakendiettevõtetel. Pakendiettevõtted on kohustatud korraldama kõikide oma poolt toodetud ja turustatud kaupade pakendid ja pakendijäätmed ning pidama arvestust pakendite ja pakendijäätmete üle. Kareda valla pakendi taaskasutussüsteemi väljatöötamisel on arvestatud eelkõige piirkondlike erinevustega, senise jäätmekäitluspraktikaga, pakendikogumise majandusliku tasuvusega ning kogu süsteemi maksimaalse rakendumisega. Pakendite ja pakendijäätmete efektiivse kogumise ja taaskasutamise rakendamiseks on otstarbekas integreerida pakendi kogumissüsteem kokku teiste liigitikogutud olmejäätmete kogumissüsteemiga. Samuti tuleb lähtuda kogumisvõimaluste arendamisest, et pakendi ja pakendijäätmete loovutamine oleks tarbijale võimalikult mugav. Samuti oleks minimiseeritud võimalikud negatiivsed tervise- ja keskkonnamõjud.

Pakendi ja pakendijäätmete kogumissüsteemi osapooled:

- **PAKENDIETTEVÕTE** – on isik, kes majandus- või kutsetegevuse raames pakendab kaupa, veab sisse või müüb pakendatud kaupa;
- **TAASKASUTUSORGANISATSIOON** – Keskkonnaministri poolt akrediteeritud taaskasutusorganisatsioon, kes tegeleb teatud liiki pakendi või pakendijäätmete kogumise ja taaskasutusse suunamisega.
- **MÜÜGIPUNKT** v. **MÜÜGIETTEVÕTTED** – ettevõtja või ettevõtte tegevuskoht, kus müüakse pakendatud kaupa;
- **TARBIJA** – pakendeid tarbiv ning pakendijäätmeid tekitav isik;
- **KOV** – kohalik omavalitsus.
- **KEJHK** – MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus

Majanduslikult tasuva süsteemi põhialuseks on piisavalt suured jäätmekogused ning võimalikult puhas liigitikogutud materjal. Sellest lähtuvalt ehitatakse Kareda vallas välja kolmetasandiline sorteerimissüsteem:

- Sorteerimine tarbija juures ehk kodumajapidamistes
- Liigitikogumine elamupiirkondades, kogumispunktides ja müügipunktide vahetus läheduses
- Järelsorteerimine jäätmekäitleja poolt

Pakendijäätmete taaskasutusel tuleb lähtuda järgmisest taaskasutusmeetodite prioriteedist:

- Pakendi taaskasutamine ringluspakendina e. korduskasutus
- Pakendimaterjali taaskasutamine materjalina
- Pakendijäätmete bioloogiline töötlemine e. kompostimine
- Pakendijäätmete põletamine energia tootmiseks

Pakendi taaskasutussüsteem moodustub neljast erinevast kogumissüsteemist:

1. Tagatispakendi kogumissüsteem
2. Segapakendi kogumissüsteem
3. Ohtlike ainetega saastunud pakendi kogumissüsteem
4. Tootmisettevõtete pakendi kogumissüsteem

1. Tagatispakendi kogumissüsteem

Korraldab: *PAKENDIETTEVÕTE* või *PANDIORGANISATSIOON*

Finantseerib: *PAKENDIETTEVÕTE* või *PANDIORGANISATSIOON*

Kogumiskoht: *MÜÜGIPUNKT* või *müügipunkti vahetus läheduses asuv TAARAPUNKT*

Tagatisrahaga kaetud joogipakendi kogumine toimub müügipunktides või müügipunkti vahetus läheduses asuvas taarapunktides. Tagatisrahaga kaetud pakendite süsteem on kehtestatud õigusaktiga joogitaarale. Taaral on vastavasisuline märgistus. Tarbijale tagastatakse raha pakendi üleandmisel müügipunkti, kui pakendil on säilinud tagatisraha märgistus. Tagatisraha süsteem töötab tootja-vastustusel ning jäätmetekitajate jaoks majandusliku motiivi olemasolul on pakendite tagastusprotsent suurem ja kvaliteet kõrgem kui tasuta kogumissüsteemi korral. Tagatisraha kasutamine suurendab korduskasutuspakendi kasutust. Tagatisraha süsteemi rakendamine on kindlaks määratud *Pakendiseadusega*.

- *Pakendiettevõtte* või *taaskasutusorganisatsioon* – korraldab pakendite vastuvõttu müügipunktides või kogumispunktides, korraldab tagatisraha liikumise ning katab kaubandusettevõtete tehtud kulutused pakendite vastuvõtule (vastavalt omavahelisele kokkuleppele);
- *Kaubandus e. müügipunktid* – võtavad vastu tarbijalt tagastuspakendi, tagastavad tarbijale tagatisraha ning ladustavad ajutiselt tagastuspakendi. Seejärel annavad kogutud pakendikogused üle taaskasutusorganisatsioonile;
- *Tarbija* – tagastab müügikohta sealt ostetud või samalaadse, tagatisrahaga kaetud, pakendi ning

saab tagasi kauba soetamisel makstud tagatisraha. Pakend peab olema säilinud vormiliselt algse kujul. Süsteemis osalemine on vabatahtlik.

2. Segapakendi kogumissüsteem

Korraldab: *PAKENDIETTEVÕTE või TAASKASUTUSORGANISATSIOON*

Finantseerib: *PAKENDIETTEVÕTE või TAASKASUTUSORGANISATSIOON*

Kogumiskoht: *KOGUMISKONTEINERID (müügikohas, elamugruppides, hajaasustuse kokkukandepunktides, kogumispunktides ja jäätmejaamades)*

Konteinerite võrgustiku kaudu kogutakse elanikkonnalt peamiselt segapakendit ja paberpapppakendit. Konteinerid peavad olema müügikohtade vahetus läheduses (ca 100 m).

SEGAPAKENDI KOGUMISKONTEINER:

- Kõik Kareda valla müügipunktid
- Peetri, Müüsleri, Esna, Öötla suuremad elamugrupid
- Peetri kogumispunktid
- Kõik II tasandi kogumispiirkonna jäätmete kokkukandepunktid

PABER- JA PAPPPAKENDI KOGUMISKONTEINER:

- Kõik Kareda valla müügipunktid
- Peetri suuremad elamugrupid
- Peetri kogumispunkt

Pakendi taaskasutussüsteemi osapooled:

- *Pakendiette võttes või taaskasutusorganisatsioon* – kohustus korraldada pakendijäätmete kogumist ja taaskasutamist. Finantseerivad kogu pakendijäätmete kogumist ning paigaldavad selleks ettenähtud kohtadesse pakendikonteinerid. Kohustatud tegelema koostöös KOV-ga müügikohtade ja tarbijate teavitustööga: pakendikoguste vähendamine ja vältimine, pakendijäätmete kogumine ja taaskasutamine. Pidada arvestust pakendite ja pakendijäätmete kogumise ja taaskasutamise üle ning esitama kord poole aasta jooksul KOV andmeid kogutud pakendikoguste ja -liikide kohta. Pakendi taaskasutusorganisatsiooni olemasolul on kohustus sõlmida sellega leping ning pakendite kogumise ja taaskasutuse korraldamine toimub läbi organisatsiooni.

Pakendikogumiskonteinerid tuleks paigaldada järgmiselt:

1. Müügipunktide juurde – alates 01.01.2006.a
  2. Elamugruppide juurde – alates 01.01.2006.a
  3. Hajaasustusega piirkondade kokkukandepunktide juurde – alates 01.01.2006.a
  4. Peetri aleviku kogumispunktidesse – alates selle valmimisest
- KOV – määrab oma jäätmehoolduseeskirjas kindlaks pakendikonteinerite täpsed asukohad ning korraldab nende paigaldust ettenähtud kohtadesse (administratiivne korraldus – kokkulepped)

maaomanikega jne)

- *Tarbija* – kasutavad pakendi ja pakendijäämete kogumissüsteemi vabatahtlikkuse alusel. Pakendi ja pakendijäämete äraandmine on tarbijatele tasuta.

3. Ohtlike ainetega saastunud pakendi kogumissüsteem

Korraldab: *PAKENDIETTEVÕTE*

Finantseerib: *PAKENDIETTEVÕTE*

Kogumiskoht: *OHTLIKE JÄÄTMETE KOGUMISKONTEINER*

Ohtlike ainetega saastunud või neid sisaldavad pakendid ja pakendijäätmel, mis liigituvad ohtlike jäätmete hulka, kogutakse Peetri alevikus asuvas ohtlike jäätmete kogumiskonteineris.

Pakendiettevõte paigaldab KOV ohtlike jäätmete kogumiskonteinerisse täiendavad pakendijäätmel kogumiskonteinerid ning kannab nende jäätmete käitlemise kulud.

Jäätmekäitlusettevõte kogub ohtlike ainetega saastunud pakendijäätmel koos teiste ohtlike jäätmetega ning suunab ohtlike jäätmete käitlussüsteemi. Annab taaskasutusorganisatsioonile aru kogutud pakendijäätmel koguste ja liikide kohta.

OHTLIKE AINETEGA SAASTUNUD PAKENDIJÄÄTMEL KOGUMINE EELTOODUD VIISIL HAKKAB TOIMUMA PÄRAST VASTAVASISULISE TAASKASUTUSORGANISATSIOONI TEKKIMIST, KUID MITTE HILJEM KUI 01.01.2006.a.

4. Ettevõtete pakendi kogumissüsteem

Korraldab: *PAKENDIETTEVÕTE* või *TAASKASUTUSORGANISATSIOON*

Finantseerib: *PAKENDIETTEVÕTE* või *TAASKASUTUSORGANISATSIOON*

Kogumiskoht: *ETTEVÕTTE TOOTMISTERRITTOORIUM*

Ettevõtete all mõeldakse kõiki Kareda vallas tegutsevaid tootmis- ja teenindusettevõteteid, kes oma tegevuses kasutavad erinevat liiki pakendeid ning pakendatud kaupu. Ettevõtete e. *Tarbija* poolt kasutatud pakendite ja pakendijäätmel kogumine ja taaskasutamine toimub *Tarbija* ja pakendiettevõtete vahelisel kokkuleppel, arvestades *Pakendiseaduses* reguleeritud pakendiettevõtete kohustusi. *Pakendiseaduse* § 16 kohaselt on pakendiettevõttele kohustus kokku koguda ja taaskasutada enda poolt pakendatud või imporditud kauba pakendid ja nendest tekkinud pakendijäätmel ning kanda eelnimetatud tegevusega seotud kulud.

Pakendiettevõttele või organisatsioonil on enda poolt toodetud või imporditud pakendi kogumiseks järgmised võimalused:

- Kogumine iga ettevõtte territooriumil – ettevõtete poolt kasutatud pakendid ja pakendijäätmed kogutakse selleks rajatud kogumiskohas iga ettevõtte territooriumil.
Pakendiettevõtte peab varustama ettevõtte keskkonnanõuetele vastavate kogumisvahenditega, tühjendama neid vastavalt vajadusele ning kandma ettevõtte otsesed kulud pakendi kogumisega seoses.
- Kogumine suuremate ettevõtete territooriumil – ettevõtete poolt kasutatud pakendid ja pakendijäätmed kogutakse ainult suuremate sama tegevusalaga ettevõtete territooriumil.
Pakendiettevõtte peab varustama suuremad ettevõtte keskkonnanõuetele vastavate kogumisvahenditega, tühjendama neid vastavalt vajadusele, kandma otsesed pakendikogumisega seotud kulud ettevõttele ning teavitama väiksemaid ettevõtteid kogumiskoha paiknemiskohast.

Kareda valla ettevõtte, kes kasutavad pakendeid, peavad kokku leppima pakendiettevõttega, kelle pakendeid nad kasutavad, pakendijäätmete kogumise viisis ning nõustuma pakendiettevõtte sooviga nende territooriumile pakendikonteinerite paigaldamisega. Ettevõtte, kes ei tee pakendiettevõttega koostööd, peavad ise enda poolt kasutatud pakendid ja pakendijäätmed kokku koguma ja transportima pakendiettevõtte territooriumile ning kandma sellega seonduvad kulud. Spetsiaalseid ettevõtete poolt kasutatud pakendite ja pakendijäätmete kogumispunkte, väljaspool „tarbija ettevõtete“ territooriume Kareda valda ei rajata.

Kareda valla pakendiettevõtte ja vajalikud pakendikonteinerid

Kareda vallas on pakendimüügiettevõtetenä käsitletavat:

Pakendiettevõtte	Tegevusala	Asukoht
Järva Tarbijate Ühistu Peetri kauplus	kaubandus	Peetri

Külades, kus on mitu pakendiettevõtet kõrvuti ei ole otstarbekas kõikide ettevõtete juurde segapakendi kogumiskonteinerid paigaldada. Sellisel juhul peavad ettevõtte omavahel kokku leppima.

Tabel 16. Kareda vallas paigutatavad pakendikonteinerid

Alev, küla	Konteinerite arv, erinevate objektide juures			
	Müügipunktid	Elamugrupid	Kogumispunkt Jäätmejaam	Kokkukandepunkt
KAREDA VALD				
Peetri küla	1+1	1+1	1+1	
Müüsleri küla		1 (segapakend)		
Esna küla		1 (segapakend)		
Õõla küla		1 (segapakend)		
Ammuta küla				1 (segapakend)
Ämbra küla				1 (segapakend)
Kõisi küla				1 (segapakend)
Kareda küla				1 (segapakend)

Alev, küla	Konteinerite arv, erinevate objektide juures			
	Müügipunktid	Elamugrupid	Kogumispunkt Jäätmejaam	Kokkukandepunkt
Vodja küla				1 (segapakend)
Õle küla				1 (segapakend)
Küti küla				1 (segapakend)
Ataste küla				1 (segapakend)
KOKKU:	2 tk.	5 tk.	2 tk.	8 tk.

1 – SEGAPAKENDIKONTEINER

1+1 – SEGAPAKENDI JA PABER-PAPPPAKENDI KONTEINERID

Müügipunktide, elamugruppide ja kogumispunktidesse paigutatakse nii paber- ja papijäätmete kogumiskonteinerid kui ka segapakendi kogumiskonteinerid. Jäätmete kokkukandepunktidesse paigutatakse ainult segapakendi kogumiskonteinerid

6.2.2 Orgaanilised jäätmed

Orgaanilised biolagunevad jäätmed moodustavad olulise osa segaolmejäätmetest. Biolagunevate jäätmete koguste vähendamisel on võtmeroll ladestatavate segaolmejäätmete koguste vähendamisel ning prügilate keskkonnaohu minimeerimisel. Orgaanilise aine rikkad on ka reoveesete, loomsete ja taimsete kudede jäätmed, puidujäätmed jne. Käesolevas punktis käsitletakse olmelise tekkega biolagunevaid jäätmeid nagu paber, köögijäätmed, haljastusjäätmed.

Paberi- ja papijäätmed (ka. pakend) on eraldi kogutuna kergesti taaskasutatavad. Vanapaberi taaskasutamiseks on tarvis see eraldada muudest jäätmetest ning vältida selle kvaliteedi langemist. Antud jäätmete koguste vähendamine on võimalik eelkõige paberi- ja papijäätmete kogumisvõrgustiku rajamise abil. Paberi- ja papijäätmed suunatakse taaskasutusse läbi pakendijäätmete kogumissüsteemi. Samuti põletatakse suurem osa paberijäätmetest kodumajapidamistes. Paberi ja papppakendi konteinerid paigaldatakse Peetri aleviku kortermajade juurde koos segapakendi kogumiskonteineritega ning Peetri aleviku kogumispunktidesse.

Haljastusjäätmetest saab eristada koduaedades ja ühiskondlikel aladel (pargid, kalmistud) tekkivaid haljastusjäätmeid. Ühiskondlike haljasalade hooldamisel tekkivate jäätmete käitlemisel on eesmärgiks suunata need 2008. aastaks 80 % ulatuses taaskasutusse (kompostimine). Koduaedades tekkivate haljastusjäätmete koguste vähendamiseks, tuleb propageerida nende kohapealset komposteerimist. Järva-Peetri ja Kadastiku kalmistute juures peaks olema kogumiskonteiner nii segaolmejäätmete kui ka haljastusjäätmete kogumiskonteiner.

Orgaanilised toidujäätmete eraldikogumine on vabatahtlik. Suuremaid investeeringuid orgaaniliste toidujäätmete käitlussüsteemi ülesehitamiseks ei tehta. Kortermajade puhul on vabatahtlik paigutada lokaalsed kompostrid, kus komposteeritakse kodumajapidamistes tekkivaid orgaanilisi jäätmeid ning tekkivat komposti saab kasutada haljastuses. Kompostrite paigaldamisega seonduvad kulud katavad

jäätmetekitajad ise, kuid seeläbi on võimalik oluliselt vähendada segaolmejäätmete teket ning igapäevaseid otsekulusid jäätmekäitlusele.

Orgaaniliste jäätmete käitlemine alates 01.01.2008

Alates 01.01.2008 muudetakse orgaaniliste jäätmete eraldikogumine kohustuslikuks kortermajades, kus on vähemalt 4 korterit. Eraldikogutud orgaaniliste jäätmete kogumine muudetakse korraldatud olmejäätmeveo I tasandi piirkonnas korraldatud olmejäätmeveo lahutamatuks osaks. Orgaanilisi jäätmeid hakkab koguma korraldatud olmejäätmevedu teostav jäätmekäitlusettevõtte.

Orgaanilised toidujäätmed, mis kogutakse korraldatud olmejäätmeveo kogumissüsteemiga transporditakse otse käitluskohta, n. Väätsa prügilas (toidujäätmete kompostimise käigus võib tekkida nõrgveett ja mitte komposteeruvaid jäätmeid, mis nõuavad erikäitlust).

TÄPSEM ORGAANILISTE JÄÄTMETE KOGUMISE JA KÄITLEMISE SÜSTEEM TÖÖTATAKSE VÄLJA PÄRAST RIIKLIKU KONTSEPTSIOONI VÄLJA TÖÖTAMIST 2005. AASTAL.

6.2.3 Ohtlikud jäätmed

Jäätmeseaduse §65, lg 2 kohaselt kohustub kohalik omavalitsus oma haldusterritooriumil korraldama kodumajapidamistes tekkivate ohtlike jäätmete kogumist ja üleandmist jäätmekäitlejatele. Kohalik omavalitsus ei pea korraldama oma haldusterritooriumil probleemtoodetest tekkinud ohtlike jäätmete kogumist.

Kareda valla ohtlikud jäätmed kogutakse Peetri aleviku ohtlike jäätmete kogumiskonteineris, mis paigaldatakse 2006. aastal.

Lisaks ohtlike jäätmete kogumiskonteinerile, korraldab Kareda Vallavalitsus vähemalt kord aastas ohtlike jäätmete kogumisringi. Kogumisringi läbiviimisel keskendutakse peamiselt hajaasustusega piirkondades tekkinud ohtlike jäätmete kogumisele. Ohtlike jäätmete kogumisringi peatumispunktideks on II tasandi korraldatud olmejäätmeveo piirkonna jäätmete kokkukandepunktid.

Suuremate koguste ohtlike jäätmete üleandmiseks, peavad elanikud pöörduma otse ohtlike jäätmete käitlusettevõtte poole. Ohtlike jäätmete üleandmine kogumissüsteemile peaks eraisikutele olema tasuta.

Ohtlike jäätmeid tekitavad ettevõtted (sh. meditsiinasutused) peavad sõlmima ohtlike jäätmete käitluslitsentsi omava ettevõttega jäätmete üleandmiseks vastavasisulise lepingu. Ohtlike jäätmete kogumiseks peavad ettevõtted rajama või leidma spetsiaalse koha, mis on vastavalt märgistatud ning kogumiseks tuleb kasutada spetsiaalset jäätmetaarat. Peetri apteegis (Amarella OÜ) tuleb paigaldada vanade ravimite kogumiskonteiner.

Samuti peavad eelnimetatud ettevõtted vastu võtma ettevõttesisesed jäätmekäitluseeskirjad. Ohtlike jäätmete kogumise ja üleandmisega seotud kulud katavad ettevõtted ise. Jäätmete üleandmise tõestamise aluseks on vastavasisuline ohtlike jäätmete saatekiri.

6.2.4 Ehitus- ja lammutusjäätmed

Nimetatud jäätmete tekke kogused sõltuvad otseselt majanduslikust olukorrast, mida kiirem on majanduslik kasv, seda enam toimub uute ehitiste rajamist ning vanade lammutamist. Eesmärgiks peab olema ehitusjäätmete eraldi kogumine.

Peamiseks eesmärgiks on jäätmekoguste ja jäätmete ohtlikkuse vähendamine. Eesmärgi täitmisel on peamine roll tööde teostajal, ehitus- ja lammutustöödel saab jäätmeteket vältida ja koguseid vähendada mõistliku töökorralduse ja tööde parema organiseeritusega. Selleks tuleb:

- *Suurendada korduskasutatavate materjalide kasutamist;*
- *Vähendada materjalide raiskamist tööde kõigil etappidel;*
- *Vähendada ohtlike ainete kasutamist;*
- *Eraldada ja koguda ehituse kõigis etappides tekkivad ohtlikud jäätmed;*
- *Lammutusjäätmete hulgast võimalusel eraldada turuväärtust omavad materjalid;*
- *Lammutusjäätmete hulgast eraldada materjalid, mis võivad jäätmete edasisel töötlemisel ja kasutamisel põhjustada kvaliteedi langust;*
- *Siduda ehitus- ja lammutusjäätmete käitlussüsteemi kirjeldus ehitusloa dokumentatsiooniga.*

Tavajäätmetest ehitus- ja lammutusjäätmete taaskasutamiseks, kuni 5 tonni aastas, peavad jäätmetekitajad ennast registreerima Järvamaa Keskkonnateenistuses, esitades Keskkonnaministri määruses nr 18, 20.04.2004 „Jäätmeloa omamise kohustusest vabastatud isiku või tavajäätmete vedajate teate ja registreerimisetõendi“ (RTL 49, 844, 2004).

Ehitusjäätmete kogumisel, tuleb eraldi koguda ohtlike aineid sisaldavad või nendega saastunud jäätmed:

- *Asbesti sisaldavad materjalid*
- *Värvide, naftasaaduste jt ohtlike ainete saastunud materjalid (kivid, pinnas, puit jms)*
- *Puidukaitsevahenditega immutatud puitmaterjalid*

Nimetatud jäätmeid peab kogu tegevusprotsessi kestel käsitlema ohtlike jäätmetena ning käitlema *Jäätmeseadusega* sätestatud korras. Ohtlike ehitus- ja lammutusjäätmete kogumine ehitusobjektidel peab toimuma spetsiaalsetes kogumiskonteinerites ning tekkinud jäätmed tuleb üle anda otse ohtlike jäätmete käitluslitsentsi omavale ettevõttele. Asbesti sisaldavaid ehitusmaterjale tuleb käidelda Keskkonnaministri määrusega nr 22, 21.04.2004 „*Asbesti sisaldavate jäätmete käitlemisnõuded*“ kehtestatud korras ning üle anda selleks jäätmeluba omavale jäätmekäitlusettevõttele. Järvamaal omab asbestijäätmete käitlemiseks luba AS Väätsa Pürgila.

6.2.5 Puidujäätmed

Puidujäätmete taaskasutamisel tuleks eelkõige tähelepanu pöörata nende taaskasutamisele läbi soojusenergia tootmise. Mittepõlevate või raskesti põlevate puidujäätmete kõrvaldamine või taaskasutamine väljaspool spetsiaalset jäätmekäitluskohta või prügilat on lubatud üksnes *Jäätmeseadusega* sätestatud korras ja Järvamaa Keskkonnateenistusega kooskõlastatult.

Tavajäätmetest puidujäätmete taaskasutamiseks, kuni 5 tonni aastas, peavad jäätmetekitajad ennast registreerima Järvamaa Keskkonnateenistuses, esitades Keskkonnaministri määruses nr 18, 20.04.2004 „*Jäätmeoia omamise kohustusest vabastatud isiku või tavajäätmete vedajate teate ja registreerimisetõendi*“ (RTL 49, 844, 2004).

Ohtlike ainetega töödeldud puidujäätmeid käsitletakse ohtlike jäätmetena ning need tuleb üle anda otse ohtlike jäätmete käitluslitsentsi omavale ettevõttele.

6.2.6 Probleemtooted

Probleemtooted on kõik tooted, mille jäätmed võivad põhjustada kõrgendatud riske inimese tervisele ja keskkonnale. Siiani on reguleeritud probleemtoodete käitlust koos teiste ohtlike jäätmetega, kuid nende kõrgendatud riskist tulenevalt, tuleb nende käitlemisele täiendavat tähelepanu pöörata.

Probleemtooted on:

- *patareid ja akud*
- *PCB-sid sisaldavad seadmed*
- *mootorsõidukid ja nende osad*
- *elektri- ja elektroonikaseadmed ja nende osad*

Jäätmeseadusest tulenevalt on probleemtoodete tootja kohustatud korraldama enda poolt toodetud ja edasimüüdud probleemtoodete ja nende jäätmete kokkukogumise ja taaskasutamise või kõrvaldamise ning kandma nimetatud tegevusega seotud kulud. Selleks peavad tootjad (sh. ka müüjad) korraldama vastavate probleemtoodete kogumise.

Patareid

Patareide kogumiseks tuleks paigutada koolidesse, vallamajja, poodidesse jne spetsiaalsed patareide kogumiskonteinerid. Konteinerite täpsed asukohad määratakse Kareda valla jäätmehoolduseeskirjas.

Mootorsõidukid ja nende osad sh akud

Alates 16. juulist 2003 võetakse prügilasse kasutatud rehve vastu ainult tükeldatult. Alates 16. juulist 2006 ei võeta prügilasse enam vastu ka tükeldatud kasutatud rehve.

Mootorsõidukite ja nende osade (sh rehvide) tagasivõtmise peavad tootja-vastutuse põhimõttel ellu rakendama ja finantseerima tootjad ja turustajad, kes võivad selle ülesande delegeerida jäätmekäitlejatele.

Vastavalt Euroopa Parlamendi ja Nõukogu poolt vastu võetud direktiivile 2000/53/EÜ vanasõidukite kohta, peab hiljemalt 1. jaanuariks 2006 kõigi kasutuselt kõrvaldatud sõidukite materjali aastane korduv- ja taaskasutamine hõlmama vähemalt 85% sõiduki keskmisest massist ning aastane korduvkasutus ja ringlussevõtt vähemalt 80% sõiduki keskmisest massist.

Akude kogumine võiks toimuda happekindlates kogumiskonteinerites:

- ohtlike jäätmete kogumiskonteineris Peetri alevikus;

Vanarehve tuleks koguda üks kord aastas läbiviidava kogumisingi käigus.

Elektri- ja elektroonikaseadmed ning nende osad

Elektri- ja elektroonikaseadmete jäätmeid kogutakse Kareda valla jäätmete kogumispunktis ning üks kord aastas läbiviidava kogumisingi käigus ning Paide linna jäätmejaamas. Elektri- ja elektroonikaseadmete kogumise korraldamist EL elektri- ja elektroonikaseadmete direktiiv on püstitanud eesmärgi koguda kodumajapidamistest 31. detsembriks 2006 neli kilogrammi elektri- ja elektroonikajäätmeid inimese kohta aastas

6.3 Segaolemejätmete kõrvaldamine

- Kareda vallast kogutud segaolemejätmed kõrvaldatakse Väätša prügilas.

7. JÄÄTMEHOOLDUSE EESMÄRKIDE ELLUVIIMINE JA RAHASTAMINE

7.1 Kareda valla seadusandlus

Üleriigilist seadusandlust täpsustavad kohaliku omavalitsuse õigusaktid, mille hulgast on jäätmekäitluse korraldamise aspektist olulisem jäätmehoolduseeskiri.

Kareda valla jäätmehoolduseeskiri uuendatakse pärast korraldatud olmejäätmeveo konkursi välja kuulutamist.

Kuni jäätmekäitlusettevõttele jäätmeloa väljastamiseni toimub korraldatud olmejäätmevedu samadel tingimustel nagu 2004. aastal ning seniste jäätmekäitluslepingute alusel.

Uuendatud jäätmehoolduseeskirjades tuleb lisaks *Jäätmeseaduse § 71* toodule, täpsustada:

1. Korraldatud olmejäätmeveo I ja II tasandi veopiirkondade täpsed piirid;

2. Korraldatud olmejäätmeveo miinimumpakett korraldatud olmejäätmeveosüsteemile üleantavate jäätmekoguste osas;
3. Segaolmejäätmete üleandmisel jäätmekäitlusteenuse hind;
4. Jäätmekäitlusettevõttega lepingu sõlmimise kohustuslikkus;
5. Taaskasutatavate jäätmete kogumiskohad;
6. Pakendijäätmete kogumiskonteinerite täpsed asukohad ja pakendijäätmete liigid, milliseid sinna kogutakse;
7. Pakendi müügikohtade kohustused tagatisrahaga seotud pakendi vastuvõtul;
8. Ettevõtete jäätmehooldusega seotud kohustused.

Korraldatud olmejäätmeveo konkursi korraldamiseks ja rakendamiseks peavad Kareda Vallavolikogu kehtestama järgmised korraldatud jäätmevedu reguleerivad õigusaktid:

1. Korraldatud olmejäätmeveo tingimuste kindlaks määramine.
2. Korraldatud olmejäätmeveo avaliku konkursi korraldamise kord (arvesse tuleks võtta lisaks *Jäätmeseaduse* nõuetele, järgmiseid õigusakte: *Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse* § 6 lõige 1, *Konkurentsiseaduse* § 14 lõige 2 ning Vabariigi Valitsuse 25.09.2001 määrus nr 303 „*Eri- või ainuõiguse andmiseks avaliku konkursi korraldamise kord*“.
3. Jäätmevaldajate registri pidamise kord.
4. Korraldatud olmejäätmeveost vabastamise kord.

Lisaks eeltoodud õigusaktidele peaks Kareda Vallavalitsus ja MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus sõlmima lepingu, mis võimaldaks KEJHK-I arendada Kareda valla jäätmehooldust.

7.2 Kareda valla ülesanded

Kareda Vallavalitsuse otsesed ülesanded piirkonna jäätmehoolduse arendamisel ning käesolevas jäätmekavas püstitatud eesmärkide saavutamisel on järgmised:

- osaleb aktiivselt MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskuse töös.
- rahastab MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskuse jäätmehooldusalast tegevust, vastavalt käesoleva Jäätmekava tegevuskavale ning MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskuse eelarvele.
- osaleb oma rahalise osalusega MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduse poolt taotletavates jäätmehooldusalastes projektides, vastavalt käesoleva Jäätmekava tegevuskavale.
- määratleb ning viib läbi vajalikud planeeringulised protseduurid jäätmekäitluskohtade rajamisel.
- kindlustama korraldatud olmejäätmeveo tingimustes jäätmete kogumiseks ja veoks ettenähtud transpordivahendite ligipääsu kõikidele jäätmevaldajatele. See puudutab eelkõige talvetingimustes korrapärast lumetõrjet, ajutisi läbisõidupiiiranguid märgadel perioodidel ning üldist teedevõrgu seisukorda.

7.3 MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskuse ülesanded

Jäätmehoolduse korraldamine regionaalsel tasandil on korraldatakse koostöös MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskuse liikmetest kohalike omavalitsustega. Selleks delegerib Kareda Vallavalitsus

MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskusele järgmised *Jäätmeseadusest* tulenevad Kareda valla jäätmehooldusealased ülesanded:

- omavalitsuse territooriumil optimaalse ja põhjendatud jäätmekäitlushinna kujundamine
- olmejäätmete ja taaskasutatavate jäätmete käitlemiseks konkursside korraldamine
- jäätmealaste andmebaaside ning registrite haldamine
- ebaseaduslikult keskkonda viidud jäätmete kõrvaldamine ja nendest põhjustatud keskkonnareostuse likvideerimine
- jäätmelega määratud jäätmekäitlustingimuste täitmise kontrollimine
- korraldatud olmejäätmeveoga hõlmatud jäätmete veopiirkondade, jäätmeliikide, vedamise sageduse ja aja ning jäätmeveo teenustasu piirmäära kehtestamine
- kodumajapidamistes tekkivate ohtlike jäätmete kogumine ja käitlemine
- kompostitavate -, ehitus- ja lammutusjäätmete kogumine
- teeninduspiirkonnas olmejäätmete ja vajadusel muude jäätmete kogumine ja vedu
- korraldatud olmejäätmeveoga hõlmamata jäätmete käitlemine
- teeninduspiirkonnas korraldatud olmejäätmeveoga ühinemise kohustusest olmejäätmete valdaja vabastamine
- jäätmete kogumiskohtade määramine, kuhu tuleb korraldatud jäätmeveoga hõlmatud jäätmed nende edasise veo eesmärgil toimetada

Lisaks omavalitsuse poolt delegeeritud *Jäätmeseadusest* tulenevatele omavalitsuse jäätmehooldusalastele ülesannetele, on KEJHK ülesandeks oma liikmetest omavalitsuste jäätmehooldusalaste eesmärkide saavutamiseks teostada järgmisi tegevusi²³ :

- koostab jäätmehoolduse arendamiseks ja investeringuteks projekte ja rahataotlusi
- töötab välja ja viib ellu jäätmete vähendamise ning taaskasutamise programme
- korraldab jäätmejaamade, sorteerimis- ja ohtlike jäätmete kogumispunktide rajamist ja haldamist
- korraldab jäätmekäitlusalast arendus- ja selgitustööd ning teeb keskkonnateadlikkuse tõstmise alast propagandat
- edendab ja propageerib jäätmete sorteerimist ning liigiti kogumist
- annab välja jäätmehooldusalaseid trükiseid
- korraldab omavalitsuste jäätmekavade ja jäätmehoolduseeskirjade koostamist ja aktualiseerimist
- korraldab omavalitsustes jäätmete taaskasutamist
- korraldab omavalitsuse jäätmehoolduse arendamiseks ühingu kasutusse antud vahendite, kinnis- või registrisse kantavate vallasasjade kasutamist.

7.4 Jäätmetekitaja ülesanded

Lisaks *Jäätmeseaduses* ja selle alamõigusaktides toodud üldistele jäätmehooldusalasetele nõuetele peavad Kareda vallas tegutsevad ettevõtted ja asutused järgima järgmisi täiendavaid jäätmekäitlusega seotud kohustusi:

- Põllumajandustootja peab pidama arvestust kasutatud taimekaitsevahendite üle.

²³ MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskuse põhikiri, II peatükk, ptk 10

- Puidutööstusettevõtted peavad kasutama oma tootmises tehnoloogiat, mis võimaldab maksimaalselt taaskasutada tekkivaid puidujäätmeid (n. kasutama puidu immutus- ja kaitsevahendeid ainult valmistoodangul, mitte toormaterjalil).
- Jäätmetekitajad, millised tekivad aastas rohkem kui 10 tonni tavajäätmeid või 100 kg ohtlike jäätmeid, esitama oma tegevuskohajärgsele kohalikule omavalitsusele, aasta lõpul aruande, kus on näidatud jäätmete liikumine möödunud aasta jooksul.
- Autoremondi, -hoolduse või lammutamisega tegelevad ettevõtted peavad sõlmima, alates 01.09.2005.a. tekkinud ohtlike jäätmete (vanaõlid, jahutusvedelikud, akud jne) üleandmiseks ohtlike jäätmete käitlusettevõttega jäätmekäitlemislepingu.
- Meditsiini- ja -ettevõtted peavad kasutama tekkinud jäätmete kogumiseks spetsiaalseid kogumiskonteinereid ning vastu võtma ettevõtte jäätmekäitluseeskirja, kus on toodud ettevõtte või asutuse poolt läbiviidava jäätmekäitluse kirjeldus, töötajate tegevus ja vastus, jäätmekäitlusettevõtte millisele jäätmed üle antakse. Nõue rakendub alates 01.09.2005.a.
- Juriidilistelt isikutelt ei nõuta jäätmeoloa olemasolu, vastavalt Keskkonnaministri määrusega nr 21, 21.04.2004.a „Teatud liiki ja teatud koguses tavajäätmete, mille vastava käitlemise korral pole jäätmeoloa omamine kohustuslik, taaskasutamine või tekkekohas kõrvaldamise nõuded“.
- Eeltoodud punktis käsitletud jäätmetekitajad on kohustatud ennast registreerima Järvamaa keskkonnateenistuses, esitades Keskkonnaministri määruhes nr 18, 20.04.2004 „Jäätmeoloa omamise kohutusest vabastatud isiku või tavajäätmete vedajate teate ja registreerimisetõendi“ (RTL 49, 844, 2004).
- Ettevõtted millised alustavad oma tegevust Kareda vallas, sõltumata nende tegevusvaldkonnast, on kohustatud omavalitsusest tegevus- või kauplemisluba taotledes esitama lisaks muudele dokumentidele ettevõtte jäätmekava, kus on toodud põhjalik ülevaade kavatsetavast jäätmehooldusest ettevõttes.
- Ettevõtted, millised juba tegutsevad Kareda valla haldusterritooriumitel, peavad koostama oma ettevõtte jäätmekava hiljemalt 01.01.2006.a ning esitama selle kooskõlastamiseks oma tegevuskohajärgsele omavalitsusele.

7.5 Jäätmehoolduse arendamise rahastamine

Kareda valla jäätmehoolduse arendamine toimub läbi MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskuse.

Jäätmehoolduse arendamise rahastamine toimub järgmiselt:

- 1) Kareda valla liikmemaks KEJHK-le
- 2) Kareda valla sihtotstarbelised eraldised KEJHK-le
- 3) Kareda valla omaosalus KIK-i projektides
- 4) Saastetasu segaolmejäätmete ladestamisest

Alates korraldatud olmejäätmeveo ning KEJHK lepinguhaldussüsteemi rakendamisest, toimub Kareda valla jäätmehoolduse arendamise rahastamine järgmiselt:

1. Kareda valla liikmemaks KEJHK-le
2. Saastetasu segaolmejäätmete ladestamisest

3. KEJHK lepinguhaldussüsteemist saadavast tulust

Vastavalt *Saastetasu seadusele* 10.02.1999, jõustunud 21.03.1999.a (RT I 1999, 24, 361, redaktsioon 1999, 54, 583; 95, 843; 2001, 102, 667; 2002, 61, 375; 2003, 25, 153; 2004, 9, 52; 32, 228; 53, 371) on saastetasu maksmise eesmärk erinevate saasteainete ja jäätmete keskkonda viimisega tekitatavat võimaliku kahju. Saastetasu ei maksta jäätmete viimisel keskkonda kui viidav kogus on väiksem kui Jäätmeseadusega kehtestatud jäätmeloa kohustuslikkuse alampiir ning jäätmete keskkonda viimisel nende taaskasutamise eesmärgil Jäätmeseaduse tähenduses. Saastetasu seaduse § 7 kohaselt makstakse saastetasu olmejäätmete keskkonda viimisel 75% ulatuses jäätmete päritolukoha kohaliku omavalitsuse eelarvesse ja 25% ulatuses riigieelarvesse. Teiste jäätmeliikide keskkonda viimisel laekub 100% saastetasust riigieelarvesse. Saastetasu kasutatakse seadusega sätestatud sihtotstarbel ja korras piirkonna jäätmehoolduse arendamiseks.

Saastetasu seadusega kehtestatud saastetasu määrad jäätmete keskkonda viimisel on järgmised:

- *Tavajäätmed – alates 2004. aasta 01. jaanuarist 4,0 krooni, alates 2005. aasta 01. jaanuarist 30,0 krooni;*
- *Olmejäätmed – alates 2004. aasta 01. jaanuarist 4,0 krooni, alates 2005. aasta 01. jaanuarist 30,0 krooni;*

Tabel 16. Hinnanguliselt omavalitsustele laekuv saastetasu

Jäätmetekitaja	Prognoos	
	Kogus	Saastetasu
KAREDA VALD		
<i>Kodumajapidamised (I tasand)</i>	92,600	2 500,20
<i>Kodumajapidamised (II tasand)</i>	27,360	738,70
<i>Ettevõtted ja asutused</i>	ca 35	945,00
	KOKKU: 4 183,90	

7.6 Jäätmevaldajate register.

Jäätmeseaduse §69 kohaselt peab kohaliku omavalitsuse organ asutama oma määrusega jäätmevaldajate registri ning kehtestama registri pidamise korra. Jäätmevaldajate registri pidamise eesmärgiks tekitada omavalitsusel ülevaade kõikidest piirkonna jäätmetekitajatest, nende poolt jäätmeliikidest ja kogustest.

Jäätmevaldajate registris võiks kajastuda järgmised andmed:

- Jäätmetekitaja nimi
- Jäätmetekitaja aadress
- Erasisikust jäätmetekitaja puhul kasutatav elamutüüp
- Jäätmetekitaja asukoht korraldatud olmejäätmeveo piirkonnas ning piirkonna tasand (I või II tasand)
- II tasandi piirkonna puhul jäätmete kokkukandepunkti asukoht
- I tasandi piirkonna jäätmetekitajate puhul kasutatava konteineri tüüp

- Jäätmeveo sagedus
- Kogutud jäätmekogus
- Andmed jäätmeveost ajutise vabastamise kohta

Kõik piirkonnas tegutsevad jäätmekäitlusettevõtted peavad tegevuskohajärgsele omavalitsusele kord kvartalis andma eeltoodud andmeid oma klientide kohta. Taaskasutatavate jäätmete käitlejad peavad esitama kogutud jäätmeliikide ja –koguste kohta kogumiskohtade järgi.

Kareda valla jäätmevaldajate register moodustakse koostöös teiste KEJHK omavalitsustega ning ühildatakse KEJHK lepinguhaldussüsteemiga.

. Tegevuskava eesmärkide realiseerimiseks

Nr.	Tegevuse / projekti nimi	Teostamise aeg	Teostaja , rahastaja	Maksumus	Kommentaar
1.	KORRALDATUD OLMEJÄÄTMEVEDU				
1.1	Segaolmejäätmete kogumiseks ja veoks korraldatud olmejäätmete konkursi läbi viimine	01.03 – 01.08.2005	KOV ja KEJHK	7000.00	Konkursi tulemusel sõlmitakse leping segaolmejäätmete veoks parima pakkumise teinud jäätmekäitlusettevõttega
1.2	Segaolmejäätmete kogumiseks konterivõrgustiku rajamine	Hiljemalt 01.09.2005	KEJHK, Jäätmekäitlusettevõtte	-	Konkursi võitnud jäätmekäitlusettevõtte rajab kogu Kareda valda katva segaolmejäätmete konteinerivõrgustiku.
1.3	Kõikide jäätmetekitajatega lepingute sõlmimine	Hiljemalt 01.01.2006	KEJHK, Jäätmekäitlusettevõtte	-	Jäätmetekitajate määratlemise aluseks on jäätmevaldajate register ja jäätmekava.
1.4	Jäätmevaldajate registri sisseseadmine	Hiljemalt 01.03.2005	KOV, KEJHK	9 389,50	7000.00 + 2,7 krooni ühe elaniku kohta
2.	OHTLIKE JÄÄTMETE KOGUMINE				
2.1	Kodumajapidamistes tekkivate ohtlike jäätmete kogumisaktiivide korraldamine	Iga aasta	Jäätmekäitlusettevõtte, KOV, KIK, KEJHK	15 000.00	Kogumising peaks toimuma vähemalt kord aastas ning endasse haarama kõik Kareda valla külad.
2.2	Peetri aleviku ohtlike jäätmete kogumiskonteineri soetamine	2005	KOV, KEJHK, KIK	60 000.00	
2.2	Ohtlike jäätmete kogumine Peetri aleviku ohtlike jäätmete kogumiskonteineris	Iga aasta	KOV, KEJHK, KIK	10 000.00	
3.	MUUDE TAASKASUTAVATE JÄÄTMETE KOGUMINE				
3.1	Peetri aleviku jäätmekogumispunkti rajamine	2005 – 2007	KOV, KEJHK, KIK	50 000.00	
3.2	Orgaaniliste jäätmete kogumiskonteinerite võrgustiku paigaldamine kortermajade juurde	2008 – 2009	KEJHK, Jäätmekäitlusettevõtte	-	Alates orgaaniliste jäätmete eraldi kogumise kohutuse rakendamist.
3.3	Pakendijäätmete kogumiskonteinerite võrgustiku väljajehitamine	2005 – 2006	KEJHK, Pakendiettevõtted või TKO ²⁴	-	Vastavalt käesoleva jäätmekava pkt. 6.2.1.
3.4	Tagatisrahaga kaetud pakendikogumissüsteemi rakendamine	2005	KEJHK, Pakendiettevõtted või TKO ²⁵	-	Alates vastavasisulise KKMm vastuvõtmist ning vastavalt käesoleva jäätmekava pkt. 6.2.1
3.5	Ehitusjäätmete kogumisvõimaluste rajamine	2005 - 2006	KOV, KIK	-	
3.6	Suuregarbariidiliste jäätmete kogumisingide korraldamine	Iga aasta	KOV, KIK	15 000.00	Kogumising peaks toimuma vähemalt kord aastas ning endasse haarama kõik Kareda valla külad.

²⁴ TKO – pakendi taaskasutuse organisatsioon

Nr.	Tegevuse / projekti nimi	Teostamise aeg	Teostaja , rahastaja	Maksumus	Kommentaar
3.7	Probleemtoodete kogumise rakendamine				
	Patareide kogumiskastide paigaldamine	2005	KOV, TVO ²⁵	2 500.00	Vastavalt käesoleva jäätmekava pt. 6.2.6
	Akude kogumiskastide paigaldamine	2005	KOV, TVO ²³	-	Vastavalt käesoleva jäätmekava pt. 6.2.6
	Elektri- ja elektroonikaseadmete, vanarehvide kogumine	2005	KOV, TVO ²³	-	Vastavalt käesoleva jäätmekava pt. 6.2.6
3.8	Probleemtoodete kogumise rahastamine	2005 - 2009	TVO ²³	-	„Tootja vastuse printsiip“
4.	ELANIKKONNA KESKKONNATEADLIKKUSE TÕSTMINE ja KOV JÄÄTMEHOOLDUSE KORRALDUS				
4.1	Keskkonnasõbraliku ettevõtte konkursi rakendamine	2006- 2009	KOV, KEJHK	-	Iga aasta valitakse keskkonnasõbralikum ettevõtte
4.2	Infovoldikute koostamine ja levitamine ning vallalehtedes jäätmehooldusalaste artiklite avaldamine	2005 – 2009	KOV, KEJHK	-	Teostab ja rahastab KEJHK oma eelarvelistest vahenditest. KOV roll on olla partneriks KEJHK-le tegevuste läbiviimisel
4.3	Jäätmehooldusalaste seminaride korraldamine	2005 – 2009	KOV, KEJHK	-	
4.4	Jäätmekava uuendamine	2005 - 2009	KOV, KEJHK	-	
4.5	Jäätmehoolduseeskirjade uuendamine	2005	KOV, KEJHK	-	
4.6	Orgaaniliste jäätmete käitlussüsteemi ülesehitus	2005	KOV, KEJHK	-	
4.7	Jäätmehoolduse korraldamiseks seadusandlike aktide ettevalmistamine	2005 - 2009	KOV, KEJHK	-	
5.	PRÜGILATE JA EBASEADUSLIKE JÄÄTMELADESTUSPAIKADE SULGEMINE NING JÄRELHOOLDUS				
5.2	Kareda valla ebaseaduslike ladestuspaikade korrastamine	2005 - 2009	KOV, KEJHK, KIK	-	Maksumused tuleb täpsemalt välja selgitada
6.	ETTEVÖTETE JÄÄTMEHOOLDUSE KORRALDUS				
6.1	Ettevõtete jäätmekavade ja jäätmekäitluseeskirjade koostamine	2005	KEJHK, ettevõtted	-	Jäätmekava koostamise nõude aluseks on Jäätmeseaduse § 44, lg 4
6.2	Ettevõtetes taaskasutatavate jäätmete lahuskogumise rakendamine	2005 - 2009	KEJHK, ettevõtted	-	
6.3	Jäätmekäitlusnõuete sidumine ehitus- ja tegevuslubadega	2005	KOV, KEJHK, ettevõtted	-	Saavutamaks kontrolli ja suunamaks ettevõtteid oma jäätmeid käitlema

²⁵ TVO – probleemtoodete tootjavastuse organisatsioon

Lisad

Lisa 1. Omavalitsuse täpsustatud ülesanded jäätmehoolduse korraldamisel

Õigusakt	Õigus või kohustus
Jäätmeseadus 01.04.2004.a.	
§12, lg 2	Jäätmehoolduse arendamist oma haldusterritooriumil korraldavad <u>omavalitsusorganid</u> .
§ 31	<u>Kohaliku omavalitsuse organ</u> korraldab jäätmete sortimist, sealhulgas liigiti kogumist, et võimaldada nende taaskasutamist võimalikult suures ulatuses.
§ 39	Jäätmehoolduse arendamiseks koostatakse riigi, maakonna ja <u>kohaliku omavalitsuse üksuse</u> jäätmekava.
§ 43, lg 4	Kui maakonna jäätmekava ajakohastamise käigus tehtud muudatused puudutavad kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekava, ajakohastatakse <u>kohaliku omavalitsuse üksuse</u> jäätmekava ühe aasta jooksul maakonna ajakohastatud jäätmekava kinnitamisest arvates.
§ 44, lg 4	<u>Kohaliku omavalitsuste organ</u> võib nõuda oma haldusterritooriumil tegutsevalt ettevõtjalt äriseadustiku tähenduses, mittetulundusühingult, sihtasutuselt ja seaduse alusel asutatud muult asutuselt Jäätmeseaduse § 39 lõikele 3 vastava jäätmekava koostamist oma kulul ning esitamist, kui see on vajalik kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekava koostamiseks või ajakohastamiseks.
§ 44, lg 5	Keskkonnaminister ja <u>kohaliku omavalitsuse organ</u> on kohustatud säilitama jäätmekava koostamise käigus kogutud teabe seadusega sätestatud korras.
§ 46, lg 2	Riigi jäätmekava eelnõu ja maakonna jäätmekava eelnõu koostamisele kaasatakse asjakohaste riigiasutuste, <u>kohalike omavalitsuste organite</u> , valitsusväliste organisatsioonide, ettevõtjate, mittetulundusühingute ning nende liitude esindajad ja teised asjast huvitatud isikud.
§ 47, lg 2	Maakonna jäätmekava eelnõu esitatakse kooskõlastamiseks vastava maakonna maavanemale ning seisukohavõtuks <u>kohaliku omavalitsuse organile</u> , kelle haldusterritooriumi jäätmekava käsitleb.
§ 55	<u>Kohaliku omavalitsuse üksuse</u> jäätmekava eelnõu esitatakse enne selle vastuvõtmist arvamuse avaldamiseks keskkonnateenistusele ning maavanemale.
§ 56, lg 1	<u>Kohaliku omavalitsuse organ</u> korraldab kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekava eelnõu avaliku väljapaneku ja jäätmekava eelnõu arutamiseks vähemalt ühe avaliku istungi.
§ 56, lg 2	<u>Kohaliku omavalitsuse üksuse</u> jäätmekava eelnõu avaliku väljapaneku aeg ja koht tehakse teatavaks vähemalt kaks nädalat enne avaliku väljapaneku algust kohalikus ajalehes. Kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekava eelnõu avaliku väljapaneku kestus on vähemalt kaks nädalat.
§ 56, lg 3	<u>Kohaliku omavalitsuse üksuse</u> jäätmekava eelnõu arutamiseks korraldatava avaliku istungi aeg ja koht tehakse teatavaks vähemalt kaks nädalat enne avalikku istungit kohalikus ajalehes.
§ 56, lg 4	Avalikku istungit ei pea korraldama, kui avaliku väljapaneku kestel ei esitatud ühtegi ettepanekut või vastuväidet.
§ 57, lg 1	Igaühel on õigus esitada kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekava eelnõu avaliku väljapaneku kestel selle kohta ettepanekuid ja vastuväiteid.
§ 57, lg 2	Jäätmekava eelnõu arutamiseks korraldataval istungil on igaühel õigus avaldada suuliselt jäätmekava eelnõu kohta arvamust.
§ 57, lg 3	Valla- või linnavalitsus vaatab läbi avaliku väljapaneku kestel ja avalikul istungil esitatud ettepanekud ja vastuväited ning otsustab vajadusel jäätmekava eelnõu muutmise vastavalt esitatud ettepanekutele ja vastuväidetele.
§ 58	Valla- või linnavalitsus teeb jäätmekava avaliku väljapaneku ja avaliku istungi tulemused teatavaks kohalikus ajalehes.
§ 59, lg 1	Kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekava võtab vastu kohaliku omavalitsuse üksuse volikogu.
§ 65, lg 2	<u>Kohaliku omavalitsuse organid</u> korraldavad oma haldusterritooriumil kodumajapidamistes tekkivate ohtlike jäätmete kogumist ja nende üleandmist jäätmekäitlejatele, välja arvatud Jäätmeseaduse § 26 lõikes 1 nimetatud juhul.
§ 66, lg 2	<u>Kohaliku omavalitsuse organ</u> korraldab oma haldusterritooriumil olmejäätmete kogumise ja veo. Korraldatud jäätmevedu võib hõlmata ka muid jäätmeid, kui seda tingib oluline avalik huvi.

Õigusakt	Õigus või kohustus
§ 66, lg 3	<i>Kohaliku omavalitsuse organ</i> võib jätta jäätmeveo korraldamata haldusterritooriumi hajaasustusega osades, kus jäätmetekitajate vähesuse ja hajutatuse ning jäätmete väikese koguse tõttu oleks korraldatud jäätmevedu ülemäära kulukas ning korraldatud jäätmeveoks puudub tervise- ja keskkonnakaitsevajadus.
§ 66, lg 4	Jäätmeliigid, millele kohaldatakse korraldatud jäätmevedu, veopiirkonnad, vedamise sagedus ja aeg ning jäätmeveo teenustasu piirmäär kehtestatakse <i>valla või linna volikogu määrusega</i> .
§ 67, lg 1	<i>Kohaliku omavalitsuse organ</i> korraldab iseseisvalt või koostöös teiste omavalitsuste organitega korraldatud jäätmeveo eri- või ainuõiguse andmiseks avaliku konkursi konkurentsiseaduse (RT I 2001, 56, 332; 93, 565; 2002, 61, 375; 63, 387; 82, 480; 87, 505; 102, 600; 2003, 23, 133) alusel kehtestatud korras.
§ 67, lg 4	Veopiirkonna määrab <i>kohaliku omavalitsuse volikogu</i> , lähtudes eeldatavatest jäätmekogustest, hoonestusest ning teede- ja tänavate võrgu eripärast.
§ 67, lg 8	<i>Korraldatud jäätmeveo konkursi korraldaja</i> avalikustab oma otsuse ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded ja kohalikus ajalehes.
§ 69, lg 3	<i>Kohaliku omavalitsuse organ</i> asutab määrusega jäätmevaldajate registri ning kehtestab registri pidamise korra.
§ 69, lg 4	<i>Valla- või linnavalitsus</i> võib erandkorras teatud tähtjaks jäätmevaldaja lugeda korraldatud jäätmeveoga mitteliitunuks tema põhjendatud avalduse alusel, kui ta korraldab jäätmekäitluse ise.
§ 69, lg 6	<i>Kohalikul omavalitsusel</i> on õigus saada tasuta teavet jäätmeveo piirkonnas tegutsevalt jäätmevedajalt jäätmevaldajate registri andmete kohta.
§ 70	<i>Kohaliku omavalitsuse organ</i> korraldab korraldatud jäätmeveoga hõlmatud jäätmete taaskasutamise või kõrvaldamise. <i>Kohaliku omavalitsuse organ</i> võib korraldada ka muude jäätmete taaskasutamist või kõrvaldamist.
§ 71, lg 1	Jäätmehoolduseeskiri jäätmehoolduse korraldamiseks kohaliku omavalitsuse üksuses kehtestatakse <i>volikogu määrusega</i> .
§ 72	Jäätmehoolduse arendamist toetatakse olmejäätmete keskkonda viimise eest makstavast saastetasust.
§ 79	Jäätmekäitleja tegevus- või asukohajärgne <i>valla- või linnavalitsus</i> esitab kümne tööpäeva jooksul pärast jäätmeloa taotluse saamist loa andjale oma arvamuse jäätmeloa taotluse kohta.
§ 85, lg 3	Jäätmeloa andja tunnistab jäätmeloa kehtetuks sellest loa omajat eelnevalt informeerides, kui loa omaja ei ole alustanud <i>kohaliku omavalitsuse organi</i> korraldatud jäätmevedu ühe nädala jooksul loa märgitud tähtjast arvates ega ole esitanud taotlust tegevuse algusaja muutmiseks.
§ 117, lg 3	Keskkonnaministril ja keskkonnajärevalve asutusel on õigus saada toodete valmistajalt või sissevedajalt ning valitsusasutuselt või <i>valla- või linnavalitsuselt</i> andmeid Eestis valmistatavate või Eestisse sisseveetavate toodete ja nende valmistamisel kasutatavate ainete ning neist tekkivate jäätmete ja nende käitluse kohta.
§ 127, lg 2	Jäätmeseaduse §-des 120-126 nimetatud väärtegude kohtuväline menetleja on Keskkonnainspeksioon, politseiprefektuur ning <i>kohaliku omavalitsuse keskkonnakaitseinspektor</i> .
§ 128, lg 5	Kui saastatud kinnisasja omanik ei täida Jäätmeseaduse § 128, lõikes 4 nimetatud kohustust, korraldab jäätmete ning nendest põhjustatud saaste likvideerimise saastatud kinnisasja omaniku kulul <i>kohaliku omavalitsuse organ</i> asendustäitmise ja sunniraha seaduses (RT I 2001, 50, 283; 94, 580) sätestatud korras.
§ 128, lg 6	Kui <i>kohaliku omavalitsuse organ</i> ei ole korraldanud oma haldusterritooriumil korraldatud jäätmevedu, kuigi tal oli vastav kohustus, ja sellest tulenevalt on tekkinud keskkonnasaastus, kannab jäätmete ning nendest põhjustatud saaste likvideerimise kuludest poole <i>kohaliku omavalitsuse organ</i> .
§ 135, lg 1	Korraldatud jäätmevedu tuleb korraldada alates 2005. aasta 1. jaanuarist.
§ 135, lg 2	<i>Kohaliku omavalitsuse üksusele</i> , mille haldusterritooriumil elab vähem kui 1500 inimest, korraldatud jäätmeveo korraldamise kohustus Jäätmeseaduse §-de 66-69 tähenduses ei laiene.
Ohtlike jäätmete käitluslitsentsi andmise, muutmise ja kehtetuks tunnistamise menetluse käigus läbiviidavate menetlustoimingute tähtjad, litsentsi taotlemiseks vajalike andmete loetelu ja litsentsi vorm (RT I 2004, 31, 211)	

Õigusakt	Õigus või kohustus
§ 10, lg 3	Litsentsi taotlemiseks esitab taotleja litsentsi andjale järgmised dokumendid: 3) taotleja jäätmekäitluskohajärgse või kui jäätmekäitluskoht puudub, ettevõtte registreerimiskohajärgse maakonna Keskkonnaministeeriumi keskkonnateenistuse ja valla- või linnavalitsuse arvamus kavandatava tegevuse kohta.
Saastetasu seadus (RT I 1999, 24, 361; 34, 583; 95, 843; 2001, 102, 667; 2002, 61, 375; 2003, 25, 153)	
§ 7, lg 1	Saastetasu makstakse riigieelarvesse, välja arvatud käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud juhul. Saastetasu kasutatakse seadusega sätestatud sihtotstarbel ja korras.
§ 7, lg 2	Saastetasu seaduse § 10 lõike 1 punktis 2 nimetatud olmejäätmete keskkonda viimise eest makstakse saastetasu 75 protsendi ulatuses jäätmete päritolukoha <u>kohaliku omavalitsuse</u> eelarvesse ja 25 protsendi ulatuses riigieelarvesse.
Pakendiseadus (21.04.2004, jõust 01.06.2004, RT I 2004, 41, 278)	
§ 15, lg 1	<u>Kohaliku omavalitsuse organ</u> määrab kindlaks oma haldusterritooriumil pakendi ja pakendijäätmete kogumisviisid ning sätestab need jäätmehoolduseeskirjas.
§ 15, lg 2	<u>Kohaliku omavalitsuse üksuse</u> jäätmekavas käsitletakse eraldi pakendi ja pakendijäätmete kogumise ja taaskasutuse korraldust ning väljaarendamist ja seatud eesmärkide saavutamise meetmeid.
§ 26, lg 1	Teostada pakendijäätmete käitlemise üle järelevalvet vastavalt Keskkonnajärelevalve seadusega (RT I 2001, 56, 337; 2002, 61, 375; 99, 579; 110, 653; 2003, 88, 591) sätestatud korras.
§ 33, lg 2	<u>Valla- või linnavalitsus</u> on kohustatud teostama Pakendiseaduse § 27 – 32 nimetatud väärtegade kohtuvälist menetlust.
Keskkonnajärelevalve seadus (06.06.2001, jõust 07.07.2001, RT I 2001, 56, 337, redaktsioon 2002, 61, 375; 99, 579; 110, 653; 2003, 88, 591; 2004, 30, 209; 38, 258)	
§ 3, lg 1	Keskkonnajärelevalvet teostavad Keskkonnainspeksioon, Maa-amet, ja <u>kohalik omavalitsusorgan või -asutus</u> .
§ 6, lg 1	<u>Kohaliku omavalitsusüksuse</u> volikogu kehtestatud keskkonnakaitse- ja kasutusala otsuste järgimist kontrollivad volikogu poolt selleks volitatud isikud või asutused, või kui neid ei ole määratud, <u>valla- või linnavalitsus</u> .
§ 6, lg 2	Kui kohalikule omavalitsusüksusele on pandud seadusega ka käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud keskkonnajärelevalve ülesandeid, või kui ta on need endale seaduse alusel ise võtnud, määrab volikogu ka nende teostamiseks vajalikud isikud või asutused või teostab järelevalvet <u>valla- või linnavalitsus</u> .
§ 6, lg 3	<u>Kohalik omavalitsusüksus</u> : 1) rakendab seaduses sätestatud abinõusid ebaseadusliku tegevuse tõkestamiseks ja kohustuslike keskkonnaabinõude elluviimiseks; 2) teavitab Keskkonnainspeksiooni keskkonda kahjustavast või ohustavast õigusvastasest tegevusest või loodusressursi kasutamise seostud õiguspärasest tegevusest, kui selline tegevus seab ohtu inimese elu, tervise või vara, ning Maa-ametit maakasutuse, maakorralduse ja maa-arvestuse nõuete rikkumise juhtumistest.
§ 6, lg 4	Kui <u>kohaliku omavalitsusüksuse volikogu</u> ei ole otsustanud teisiti, toimub käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud keskkonnajärelevalve samaselt riigiasutuste korraldatava järelevalvega ning järelevalve teostajal on oma haldusterritooriumil võrdsed õigused riigi keskkonnajärelevalve asutuse ja keskkonnainspektoriga.
§ 7, lg 1	Keskkonnainspeksioonil on õigus kontrollida seadusega <u>kohalikule omavalitsusüksusele</u> pandud või <u>kohaliku omavalitsusüksuse</u> poolt halduslepinguga võetud keskkonnakaitse- ja -kasutusala ülesannete täitmist ning <u>kohaliku omavalitsusüksuse volikogu ja valitsuse</u> keskkonnakaitse- ja -kasutusala üksikaktide seaduslikkust, Maa-ametil on õigus kontrollida toiminguid maakorralduse, maade eraldamise, arvestuse ja kasutuse valdkonnas ning <u>kohaliku omavalitsusüksuse volikogu ja valitsuse</u> vastavate üksikaktide seaduslikkust.
§ 7, lg 2	Keskkonnainspeksioonil ja Maa-ametil on õigus nõuda <u>kohaliku omavalitsusüksuse volikogu ja valitsuse</u> poolt antud, käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud üksikakti ärakirja, Keskkonnainspeksioonil on õigus nõuda antud keskkonnaloa ärakirja.
§ 7, lg 3	<u>Kohaliku omavalitsusüksuse volikogu ja valitsus</u> on käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud ärakirja esitama hiljemalt seitsmendal päeval, alates Keskkonnainspeksiooni või Maa-ameti kirjaliku nõude saamisest.

Õigusakt	Õigus või kohustus
§ 7, lg 4	Kui Keskkonnainspeksioon või Maa-amet leiab, et <u>kohaliku omavalitsusüksuse volikogu või valitsuse</u> üksikakt või antud keskkonnaluba ei vasta kas täielikult või osaliselt seadusele või seaduse alusel antud muule õigusaktile, esitab ta kirjaliku ettepaneku viia akt nendega vastavusse. Kui <u>omavalitsusüksuste volikogu või valitsus</u> ei ole 15 päeva jooksul, arvates Keskkonnainspeksiooni või Maa-ameti kirjaliku ettepaneku saamisest, akti või selle sätet seaduse või muu õigusaktiga kooskõlla viinud või on keeldunud seda tegemast, pöördub Keskkonnainspeksioon või Maa-amet halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras protestiga halduskohtusse.
§ 11	Kohaliku omavalitsuse keskkonnakaitseinspektor on linna- või vallavalitsuse või muu omavalitsuse ametnik, kellele järelevalvekohustus on pandud tööülesannete asutusesisese jaotuse või volikogu otsusega.
§ 12, lg 2	Kohaliku omavalitsuse keskkonnainspektoril on tegutsemisõigus töökohajärgse omavalitsusüksuse territooriumil.
§ 13, lg 2	<u>Omavalitsuse keskkonnakaitseinspektori</u> töendi vormi ning valmistamise, väljaandmise ja äravõtmise korra kehtestab <u>valla- või linnavalitsus</u> .
§ 14, lg 2	Kohaliku omavalitsuse keskkonnakaitseinspektorile väljastatakse vormi- ja eririietus <u>kohaliku omavalitsuse</u> kehtestatud korras ja kujunduses.
§ 16, lg 1	Riigi ja <u>kohaliku omavalitsuse</u> keskkonnakaitseinspektoril on õigus kontrollida füüsilist ning era- ja avalik-õiguslikku juriidilist isikut, riigiasutust ja omavalitsusorganit või -asutust ning nende tegevuskohta, kui isiku või asutuse tegevus mõjutab või võib mõjutada keskkonda ning ohustab või võib ohustada inimese elu, tervist või vara.
§ 16, lg 2	Keskkonnakaitseinspektor oma pädevuse piires: 1) kontrollib keskkonnakaitse- ja -kasutuslaste õigusaktide nõuetest kinnipidamist; 2) peatab keskkonnakaitse- või -kasutuslaste nõuetega vastuolus oleva tegevuse ja õiguspärase tegevuse, kui see ohustab inimese elu, tervist või vara; 3) võtab keskkonnakaitsealastest nõuetest kinnipidamise kontrollimisel kontrollproove ja teeb mõõtmisi ning nõuab keskkonna kaitsega seotud dokumentide esitamist; 4) ebaseadusliku tegevuse avastamise või kohustuslike keskkonnakaitseabinõude rakendamata jätmise tuvastamise korral teavitab õiguserikkujat tema tegevuse või tegevusetuse lubamatusest ning teeb vajadusel ettekirjutuse või annab suulise korralduse ebaseadusliku tegevuse lõpetamiseks või kohustuslike abinõude rakendamiseks.

Lisa 2. KEJHK piirkonna 1 jäätmeveo piirkond

